

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Poučni odmevi

Na tem mestu smo v par člankih razpravljali o problemu ureditve naših notranjih odnosov. Skušali smo s praktičnimi primeri pojasniti pravo vsebino unitaristične misli, njene meje in njene možnosti. Opozorili smo na obsežnost problema izenačenja državnih in pokrajinskih interesov ter pomen in potrebo enakomernega sodelovanja vseh delov naroda pri vodstvu države. Naša izjava niso ostala neopazena. Mnogi jugoslovenski listi so jih ponatisnili.

Čisti komentarji. O teh komentarjih naj danes spregovorimo besedo. Oni so značilni odmevi pravega notranjega razpoloženja poedinih političnih struj v naši javnosti in iz njih odseva mnogo bolj, kakor iz raznih uradnih deklaracij pravo razpoloženje napram najbolj perečemu vprašanju naše notranje politike. Silno neprijetna so bila naša izjava onemu delu našega tiska, ki v netenju medsebojnega nezaupanja vidi glavno svojo nalogo in služi hote ali ne hote vsem onim, ki so zainteresirani, da današnje nesrečno stanje čim dalje traja. Najbolj značilen predstavnik tega tiska je zagrebški »Obzor«, ki sam priznava, da stvarno ne more ugovarjati pravilnosti naših izjav, a jih zato skuša predstaviti kot osebno mišljenje njihovega avtorja, odnosno našega lista. Pravi, da smo pod silo okolnosti krenili s pota dosedanje politike jugoslovenskih nacionalistov in se oddaljili od ostalih predstavnikov jugoslovenske miselnosti. Licemerno se »Obzor« vprašuje, kaj bodo rekli n. pr. gg. Peter Živković, Jovo Banjanin in drugi, pa bi rad naslikal stvar tako, kakor da smo šele v svojih člankih zapustili stališče centralizma. Seveda je »Obzor« kakor celemu svetu znano, da jugoslovenska ideologija nikdar ni bila programsko vezana s centralizmom in da je spoznanje o škodljivosti tega sistema baš v krogih iskrenih jugoslovenskih nacionalistov že staro.

Istovetiti centralizem z jugoslovensko idejo in to idejo napadati zaradi pogreškov in škode, ki jo je ta sistem napravil, je ravno toliko, kakor če bi »Obzor« hotel iz škodljivosti klerikalnih metod dokazovati pogrešnost katoliške vere. Če bi mogel »Obzor« malo globlje pogledati v bistvo marsikaterega spora zadnjih časov, bi celo videl in vedel, da je izvor teh konfliktov v glavnem v odporu nacionalistov proti onim silam, ki so hotele nacionalno misel solidarizirati s centralistično državno politiko. In če bi bil pošten, bi moral priznati, da so naša izjava napisana povsem v duhu ene pohorske deklaracije iz leta 1935, ki je odkrito in iskreno pogledala našemu notranjemu problemu v oči.

V ostalem naj si zagrebški list ne dela prav nič skrbi, kaj bodo dejali razni drugi gospodje v JNS. Lahko mu izdamo skrivnost, da se naša izjava povsem krijejo s mišljenjem, ki je bilo precizirano v pripravah za letošnji kongres JNS in odobreno od merodajnih činiteljev stranke. Razlika napram drugim, ki tudi govorijo o hrvatskem vprašanju, je pri nacionalistih ta, da se najprej med seboj pomenijo in potem govorijo. Drugi pa najprej dajejo izjave, potem se pa sestajajo na pomenke, pri katerih ugotovljajo, da so nekaj drugega mislili, kakor so izjavljali in napovedovali.

V tem oziru je zelo poučno, kako reagira na naša izjava glavni organ JRZ »Samouprava«. Iz ust legitimiranih predstavnikov te stranke smo slišali, da je JRZ istega mišljenja, kakor dr. Maček in da je razlika le v proceduri, to je v načinu izvedbe celega načrta. »Samouprava« pa je v odgovor na naša izjava zavzela svoj buzdovan in nas je v svoji terazijski prostodušnosti proglasila za nič več in nič manj kakor za federaliste. Za nas to ni bilo nobeno presenečenje, ker vemo, da mnogi ljudje okrog »Samouprave« še vedno živijo v začaranem krogu svojih »okrožnih samouprav«, ki se jim zdijo višek decentralizacije. Reakcija »Samouprave« pa je kljub temu značilna, ker ustvarja primerno svetlobo za gotove izjave, ki se lepo slišijo in naj bi se dobro sprejele.

Slika bi bila nepopolna, če ne bi k tej stvari tudi spregovoril drugi del idejne naslednice Nikole Pašića, in tako je skoraj samo po sebi umevno, da to, kar beograjski glavni organ proglašajo pod direkcijsko g. senatorja Smodeja za federalistični podvig, ljubljanski glavni glasilo JRZ »Slovenec« odklanja kot zakrknjen centralizem. Seveda se pri tem »Slovenec« z njemu lastno lojalnostjo spušta v polemiko z nami, namesto da bi zaročal nad svojo beograjsko posestirno. Dočim vidi »Samouprava« federalizem v naši zahtevi, da bi banovine v bodoče imele večjo samostojnost, se »Slovenec« revoltira celo nad mislijo, naj bi v kraljevini Jugoslaviji glavne smernice splošne državne prosvetne politike bile enake. Take revolte so sicer papirnat, kakor mnoge druge — spomnimo se le afere

DR. KROFTA O GOSPODARSKEM SODELOVANJU V SREDNJI EVROPI

Treba je najprej ustvariti minimalni program in ne sme biti od sodelovanja izključena nobena zainteresirana država

Praga, 15. decembra. g. V praškem industrijskem klubu je imel nocoj zunanji minister dr. Krofta predavanje o srednjeevropskih gospodarskih problemih. V uvodu je podal zgodovinski pregled vseh poizkusov in prizadevanj za njihovo ureditev. Kot članica Male antante, ki si je postavila za svoj cilj in nalogo gospodarsko in politično sodelovanje, je Češkoslovaška pozdravila koncentracijo stremiljenj v srednji Evropi, ki zasledujejo enak cilj kakor ga ima Mala antanta.

Za sodelovanje obeh blokov v srednji Evropi

V srednji Evropi obstajata dve skupini držav. Mala antanta in rimski blok. Zato se je samo po sebi vsililo vprašanje, kako bi bilo mogoče doseči tesnejše sodelovanje med obeh skupinami. Zastopali smo vedno načelo, da se istočasno s stremiljenjem po čim intenzivnejši gospodarski skupnosti držav Male antante ne sme pozabiti na možnost in potrebo gospodarskega zblizanja z ostalimi državami v srednji Evropi in Podunavju, odnosno z državami, ki imajo posebne gospodarske interese na tem ozemlju, kakor so Avstrija, Madžarska, Italija in Nemčija. Smatramo za primereno, da pri tem preide od bilateralnih do

generalnih ukrepov, ker menimo, da je od sporazuma Češkoslovaške Jugoslavije in Rumunije na eni ter Madžarske in Avstrije na drugi strani odvisna usoda evropske gospodarske konsolidacije. Izraz tega mnenja je trgovinska pogodba med Češkoslovaško in Madžarsko, sklenjena meseca junija, glede katere se vršijo sedaj pogajanja za izpolnitev.

Zelo važna je s stališča sodelovanja posameznih članic Male antante in rimskega bloka tudi dodatna pogodba z dne 2. aprila z Avstrijo, izpolnjena z dodatnim protokolom z dne 9. julija. Čeprav ni bilo mogoče ta sporazum, v kolikor se nanaša na prednostne carine, ki sta si jih medsebojno priznali obe državi, uveljaviti v nameravanim obsegu, se vendar lahko reče, da je v kompleksu ostalih istočasno sklenjenih dogovorov najbolj obsežen instrument trgovinske politike, ki je bil v srednji Evropi kdajkoli dosežen. Dokazali smo svetu, kako je mogoče s samopomočjo podpreti lastno gospodarstvo in obenem pripomoči k obnovi gospodarske skupnosti srednje Evrope. Priporočljivo bi bilo, da si prizadevate srednje-evropske države določiti nekak minimalni program, ki bi tvoril temelj za obnovo in poslabševanje medsebojnih gospodarskih odnosov.

Dr. Hodževi predlogi za minimalni program

Ministrski predsednik dr. Hodža je v to svrhu predlagal naslednja tri načela.

1. Sedaj veljavne carine se ne smejo povzicati in ne smejo se uvajati na novo carine na blago, ki se je doslej uvažalo odnosedno izvažalo brez carine.
2. Medsebojni blagovni promet se ne sme oteževati, zlasti ne z novimi posrednimi ali neposrednimi omejitvami.
3. Ne smejo se ukiniti ali kakorkoli omejevati ugodnosti, ki so si jih doslej priznale posamezne države v medsebojnem blagovnem prometu.

Ta minimalni program je gospodarski Svet Male antante v načelu že sprejel in ga bo na svojem prihodnjem zasedanju ponovno obravnaval tuji stalni svet Male antante. Za sedaj obstojata v srednji Evropi dva sistema, na katerih bi se lahko organiziralo gospodarsko sodelovanje, namreč Mala antanta in rimski blok, pa tudi Nemčija ne namerava ostati na strani. Nikdar se nismo in tudi sedaj nimamo namena, da bi se gospodarskemu sodelovanju Nemčije v srednji Evropi kakor koli protivili, ker se zavedamo gospodarskega pomena Nemčije za srednjo Evropo in upra-

vičenosti njenih interesov v Podunavju in na Balkanu. Iz tega stališča smo prepričani, da avstrijsko-nemško pogodbo z dne 11. julija kot pozitivni prispevek konsolidacije srednje Evrope.

Interesna skupnost srednjeevropskih držav je najprej dovela do gospodarskega zblizanja med državami posameznih skupin obeh srednje-evropskih blokov. Gospodarska skupnost in medsebojna odvisnost pa nista prišli do izraza samo v notranjosti teh dveh skupin, kajti stoletja stari odnosi med državami obeh skupin imajo za posledico, da prihaja potreba po tesnejšem medsebojnem gospodarskem sodelovanju vedno bolj do spoznanja. Zaradi tega je neobhodno potrebno, da podpiramo vsako akcijo, ki stremi bodisi le za dvostranskim gospodarskim zblizanjem, in bi bilo zaradi tega želeli, da pridejo države, katerih gospodarska skupnost je zgodovinsko dejstvo, čimprej do nekakega skupnega minimalnega programa. Primerno izhodišče za tak program lahko tvori omenjena formulacija ministrskega predsednika dr. Hodže. Če pa je kdo mnenja, da je treba to formulacijo kakorkoli izpopolniti ali še bolj precizirati, se temu ne bomo protivili. Zato smo dejstvo, da ideja gospodarskega zblizanja srednje-evropskih držav samo trajno ne živi, marveč vedno bolj pridobiva na moči, je najboljše jamstvo, da bo z resnim prizadevanjem, dobro voljo in s pravilnim razumevanjem za medsebojne potrebe mogoče ustvariti močne in trajne temelje za živo in resnično gospodarsko sodelovanje tako med pravimi srednje-evropskimi državami, kakor tudi z onimi, ki so po svojih tradicijah in po svojih interesih zainteresirane v razvoju srednje Evrope.

Načrti vojvode Edvarda

Ne ve se še nič točnega, angleški novinarji pa si za vsak primer preskrbujejo jugoslovenska viza

Dunaj, 15. decembra. d. Vojvoda Windsorski, bivši angleški kralj, se je po poročilu nocojšnjih listov na železniški vožnji iz Londona na Dunaj prehladil in je dobil lahko hrip. Simoči so poklicali zdravnika, ki pa je ugotovil, da gre le za lahek primer, in je vojvodi samo svetoval, naj ostane danes ves dan v svojih sobah. Tako se je tudi zgodilo.

O bodočih načrtih vojvode Windsorskega še vedno ni znano nič zanesljivega. Zaenkrat je gotovo le to, da bo več tednov ostal v Avstriji. V bližini znanega zimsko-sportnega kraja Kitzbühla je vzel v najem graščino, ki je last Američana Mac Cormicka. Vojvoda se je bil zanimal za to posestvo že leta 1935, ko je bil na Tirolskem še kot angleški prestolonaslednik. Zaenkrat ga je sedaj vzel le v najem, ni pa izključeno, da ga bo kupil. Kdaj bo odpoval v Kitzbühel, se še ne ve. Ako bo vreme ugodno za zimski sport, bo skoraj gotovo odšel tja že za božič.

Mnogo se govori o ge. Simpsonovi. V nasprotju z raznimi drugačnimi vestmi je sedaj ugotovljeno, da se še vedno nahaja v Cannesu. Na Dunaju pa so splošno prepričani, da bo prišla morda že za božič v Avstrijo in se tam ali na Dunaju ali v Kitzbühlu sestala s svojim zaročencem. Včeraj je prispel na Dunaj iz Cannes lord Brownlow, ki je bil Edvardov tajnik, ko je

bil ta še angleški vladar, in je po njegovem naročilu spremljal go. Simpsonovo iz Londona na Riviero. Nocoj je odpoval zopet nazaj v Cannes.

Na Dunaju je še vedno okrog 200 inozemskih novinarjev, po veliki večini angleških. Zaradi vesti, da namerava bivši kralj posetiti Jadran, čim bo vreme ugodno, so si mnogi novinarji že preskrbeli jugoslovenska viza na našem dunajskem posla-ništvu. Vendar se tudi o jadranskih načrtih vojvode ne ve ničesar gotovega.

Vesti o spremembi angleške vlade

London, 15. decembra. o. V londonskih političnih krogih se govori, da bo še ta teden, vsekakor pa še pred božičem, izvršena rekonstrukcija vlade. Baldwin bo še ostal ministrski predsednik, namerava se pa takoj po izvršenem kronanju popolnoma umakniti iz političnega življenja. Iz vlade naj bi sedaj izstopili oni ministri, ki so se v ustavni krizi preveč eksponirali in se zavzemali za drugačno rešitev, kakor pa jo je zagovarjal Baldwin.

V uradnih krogih odločno demantirajo te vesti, ki so jih zabeležili tudi nekateri listi. V teh krogih poudarjajo, da se vse čas kri-ze preteklega tedna ni niti trenutek pojavilo kakšno nesoglasje v kabinetu. Zato tudi ni nikake potrebe po spremembah v vladi.

Meje in okvir dogovora med Rimom in Berlinom

Sodelovanje obeh držav v kolonijah in v podunavskem bazenu

Rim, 15. decembra. b. Oficijozni »Giornale d'Italia« razmotriva v daljšem članku meje in okvir italijansko-nemškega gospodarskega sporazuma z dne 10. t. m. Po mnenju lista je važen zlasti sporazum glede sodelovanja v kolonijah. Mišljena so predvsem ozemlja v Afriki. Predviden je izven kliringa precejšen kontingent nemškega blaga za italijanske kolonije, vendar je prepovedana konkurenca nemškega blaga z italijanskim. Nemčija ima pravico do raznih važnih instalacij v vseh italijanskih afriških kolonijah. Nič manj važen ni sporazum glede gospodarskega sodelovanja obeh držav v podunavskem bazenu, kjer

se Italija in Nemčija sicer nista sporazumeli glede popolne razdelitve interesnih sfer, ker sta zaenkrat ohranili še popolno svobodo, vendar bo tudi v tem predelu gospodarsko sodelovanje obeh držav odselej koordinirano in organizirano.

List zatrjuje končno, da sta se obe državi sporazumeli tudi glede razdelitve prometa v obe glavni morski izhodišči: Hamburg in Trst, tako da pripada odselej vsaki izmed teh dveh luk posebna cona, ki jo bosta državi poštovali, da odpravita konkurenco, ki se je doslej razvijala v glavnem le na škodo Trsta.

z unifikacijo šolskih knjig — in jih seveda nihče ne vzame resno; v zvezi temu označujejo mišljenja in razpoloženja.

Iz tabora združene opozicije v zadnjem času ne čujemo več glasu. Gospodje so naznanili, da so nekaj rekli, ali očitno skrivajo pred javnostjo svoje mišljenje. Ako bi jih kdo mogel prisiliti, da povedo, kaj mislijo, bi verjetno prišlo na dan slično stališče, kakršnega smo čitali v »Samoupravici«. Vedno bolj postaja jasno, kako je naglica in korajža, ki smo ju v taboru združene opozicije opazovali pred nekaj tedni, imela povsem druge cilje in kako prav smo na žalost imeli, ko smo ocenili odločne izjave iz Beograda kot pravično streljanje v bitki za oblast.

In tako ostajata na kraju zopet samo dva činitelja, ki si upata iskreno izpovedati svoje mišljenje, ker v njegovo pravilnost verujeta in ker sta vsak za sebe prepričana, da vodi k zaželenemu obče koristnemu cilju. Ve se danes že dosti točno, kaj dr. Maček hoče, in ve se, kaj nacionalisti smatrajo za edino zdravo in pravilno rešitev našega notranjega vprašanja. Čeprav izgleda na prvi pogled, da sta ta dva nazora diametralno nasprotna, vendar verujemo, da bo večina hrvatskega ljudstva na kraju odobrila tako rešitev našega notranjega problema, ki enako čuva upravičene njegove interese, kakor tudi bitne interese celote. In ta odločitev ne more biti v drugem okviru kakor v jugoslovenskem.

Francosko-turški spor pred Društvom narodov

Izjava francoskega delegata Viennea o zahtevah turške vlade glede Antijohije in Aleksandrete

Zeneva, 15. decembra. br. Svet Društva narodov je danes nadaljeval razpravo o turški pritožbi proti Franciji zaradi razmer v Aleksandreti in Antijohiji in je francoski delegat Vienne obrazložil stališče svoje vlade. Vienne je opisno opisal položaj Aleksandrete, Sirije in Libanona ter poudaril, da je sicer svet DN gospodar svojih sklepov, vendar mu polaga pred oči praktično rešitev problema. Zaključitev francosko-sirijskih pogajanj je zbudilo med Arabi veliko zadovoljstvo in upanje. Če sklene svet ločitev sandžaka od Sirije bo to slabo vplivalo na arabsko prebivalstvo. Nastali bi novi neredi. Če je Francija kot mandatna država povečala število čet v sandžaku, je to storila zaradi dogodkov, nastalih zaradi prizadevanja raznih elementov, ki so hoteli z neredi onemogočiti prebivalstvu sandžaka izvajanje državljskih pravic. Lokalni incidenti v Beirutu, ki so jih povzročile razne skupine disidentov libanonskega prebivalstva, naj bi bili nekaki »skrvavi protesti« glavnih prizadetih. Svetu DN lahko izjavim, da je velikanska večina sirijskega in libanonskega prebivalstva zvesta tradicionalnim aspiracijam arabskih narodov. Francoska vlada je predlagala, naj se pošlje nevtralni opazovalci na obe strani meje. Prepričan je, da bi ti ukrepi takoj pomirili prizadete oblasti, in misli, da je to pomirjenje že na dobri poti. Francoska vlada si bo prizadevala, da dokaže turški vladi svojo dobro voljo, da se najde praktična formula za kompromis.

Dr. Ružič Aras se je zahvalil Vienneu za njegove izjave prijateljstva. Z v svoji večeršnji peticiji se ni spuštal v bistvo problema in si tudi sedaj pridržuje pravico, da predloži svetu DN ob primernem času ekspozice o pravni in politični strani problema. Tudi on upa, da se bo že v kratkem našla zadovoljiva pot.

Ker poročevalce Sandler ni sestavil po-

ročila, svet DN popoldne ni imel seje, zato pa so se med posameznimi delegacijami vršila intenzivna pogajanja, ki so znatno napredovala, tako da bo bržkone že v najkrajšem času dosežen sporazum. Svet DN se bo sestel že jutri dopoldne, ko bo bržkone že definitivno sklepal o sporu zaradi Antijohije in Aleksandrete.

Posredovanje jugoslovenskega delegata

Beograd, 15. decembra. p. Po vestih iz Zeneve posreduje v sporu med Francijo in Turčijo zaradi Sandžaka, Antijohije in Aleksandrete jugoslovenski stalni delegat pri DN, dr. Subotić. Zenevski krogi so soglasno mnenja, da se bo Subotić kot zastopnik države, ki je v najbolj prijateljskih odnosih z obeh državama, posrežila kotljiva naloga.

Sestava odbora za reformo DN

Zeneva, 15. decembra. b. Včeraj se je prvič sestel na redni seji odbor za reformo pakta DN. Predsedstvo je prevzel belgijski vseučiliški profesor Burquin, posamezne države pa zastopajo naslednji znani učenjaki in strokovnjaki v mednarodnem pravu: lord Cranborne za Veliko Britanijo, Paul-Boncour za Francijo, poslanik Stein za Sovjetsko Rusijo, Komarnicki za Poljsko, Sandler za Švedsko, Wellington Koo za Kitajsko, da Mata za Portugalsko, Rutgers za Holandsko in dr. Camille George za Švico.

Glavni predmet razprav odbora za reformo pakta ND bodo nedvomno določbe čl. 11, 16 in 19 pakta DN, ki so se doslej še največ kritizirale. V zvezi z reformo čl. 16 (sankcije) bo odbor zavzel svoje stališče tudi glede takozvanih regionalnih paktov, v zvezi s čl. 19 pa bo stopilo v ospredje vprašanje revizije mednarodnih pogodb in statusa quo.

Kritično stanje Branislava Nušića

Beograd, 15. decembra. p. Bolezen književnika Branislava Nušića se je danes zopet znatno poslabšala in ee resno boje, da se bliža katastrofa.

Finančne težkoče Blumove vlade

Pariz, 15. decembra. p. Zaradi deficitov, nastalih v tekoči poslovni dobi, posebno pa zaradi obveznosti, na podlagi raznih ukrepov na socialnem področju, je vlada zašla v precejšnje težave. Kakor poroča »Echo de Paris«, se vlada bavi z načrti, da bi z novimi davki, predvsem s povzvišanjem taks na avtomobilski in avtobusni promet, ali pa kako drugače našla sredstva za kritje pri manjkajev. Poleg vseh drugih so še najbolj verjetne govorice o novem notranjem posojilu, ki naj bi se razpisalo v obliki 5% zakladnih bonov, o čemer je danes razpravljala vlada. Finančni minister Aurioi je podrobneje poročal o finančni politiki in je razvil tudi načrt o novem notranjem posojilu, ki naj bi se porabil razen za kritje proračunskega primanjkljaja tudi za nove potrebe narodne obrambe. Trgovinski minister Bastid je na svoji poročali o rezultatih svojih razgovorov v Beogradu.

Trgovinski dogovor z Madžarsko

Rim, 15. decembra. o. Rimski listi poročajo iz Budimpešte, da pripisujejo v tamošnjih političnih krogih veliko važnost pravkar sklenjenemu trgovinskemu sporazumu med Madžarsko in Jugoslavijo. Pogajanja so bila končana s popolnim uspehom in bo pogodba te dni podpisana. Kakor zatrjujejo v poučnih krogih, bo med Jugoslavijo in Madžarsko sklenjena tudi nova kliringna pogodba, slična oni, ki sta jo nedavno sklenili Madžarska in Avstrija.

Bethlen o pomenu rimskega bloka

Rim, 15. decembra. br. Danes je imel bivši madžarski ministrski predsednik grof Bethlen v Milanu na zasedanju za proučevanje mednarodnega položaja predavanje o temi »Italija in Sredozemsko morje«. V razgovoru z novinarji je izjavil, da italijansko-madžarsko prijateljstvo ni bilo še nikdar tako važno in nujno kakor je danes. Če bi tega prijateljstva ne bilo in če bi ne obstajal blok rimskih držav, bi bila Evropa menda že davno pozorišče nove vojne.

Vrenje na Daljnem vzhodu

Maršal Čangkajsjek je v Sianfuju še vedno obkoljen od upornikov, vendar mu vladne čete že hite na pomoč

Ultimat upornikom

London, 15. decembra g. Po poročilih iz Sanghaja je danes 30 vladnih letal nankinske vlade metalo nad Sianfujem letake, v katerih pozivajo upornike, naj osvobodijo generala Čangkajsjeka in ga spravijo na varno mesto, ker bodo vladne čete, ki so mesto že obkolile od vseh strani, v 24 urah začele z bombardiranjem. Vsi uporniki, ki se do tega roka ne bodo predali, bodo brez-pogojno obsojeni na smrt.

Nankinska vlada je proglasila obsedno stanje nad vsemi severno-kitajskimi pokrajinami, general Čangsuelliang pa je izdal proglas, v katerem zatrjuje, da hoče obnoviti staro kitajsko cesarstvo in predvsem osvoboditi Mandžurijo izpod japonskega jarma.

Širjenje upora

Nanking, 15. decembra. v. Uporniški pokret generala Čangsuellanga se je razširil tudi na Lantsau, glavno mesto province Cansu. Med vladni zvestimi četami in uporniki so se razvile krvave borbe, ki še trajajo.

Ruska premoč

na Daljnem vzhodu

London, 15. decembra. o. »Daily Telegraph« poroča obširno o položaju v severni Kitajski in na Daljnem vzhodu sploh. Razmere so se tam v zadnjih mesecih zelo izpremenile in sicer v korist Rusije. Rusi so bili prisiljeni izredno ojačiti svoje vojne sile na Daljnem vzhodu zaradi naraščajočih japonske nevarnosti. V transbaikalskih deželah imajo sedaj Rusi 10 moderno oboroženih divizij vojaštva vseh vrst in okrog 600 padalnih letal najnovejšega izdelka. Japonci imajo na kontinentu 17 divizij. Japonci od daleč niso tako dobro oboroženi, tako da kljub premoči v primeru kakšnega spopada ne bi bili kos ruski sili.

Maršal Blücher

odpotoval na mejo

Moskva, 15. decembra. b. Maršal Blücher, vrhovni poveljnik sovjetskih čet na Daljnem Vzhodu, je takoj, čim je zvedel za upor maršala Čangsuellanga proti maršalu Čangkajsjeku, odletel s posebnim letalom na vzhodno mejo, in sicer v Habarovsk. Pred svojim odhodom se je dolgo posvetoval s Stalinom in maršalom Voršilovom. Pozornost je v Moskvi zbudilo dejstvo, da se trenutno mudi tam tudi zunanji komisar Zunanje Mongolije Amor.

Čangkajsjek še ni bil izpuščen

Nanking, 15. decembra. o. Službeno demantirajo dancvesti, po katerih je bil Čangkajsjek izpuščen iz ujetništva. Prav tako ni res, da bi bila njegova soproga v rokah severno-kitajskih upornikov.

Beleške

Dnevni red narodne skupščine

Jutri se bo nadaljevalo zasedanje narodne skupščine. Na dnevnem redu so: nadaljevanje razprave o poročilu verifikacijskega odbora, izvolitev odborov za zakonske predloge o ribarskem zakonu, o spremembi imen dveh banjskih srezov, o ugodnostih odlikovancev s Karadjordjevo zvezdo in zakona o pooblaščenih inženjerih ter končno izvolitev odbora za proučitev konkordata.

Popoldne bo tudi seja finančnega odbora, ki bo začel splošno debato o državnem proračunu.

Sestanek šefov beogradske združene opozicije

Kakor poročajo beograjski listi, je bil v ponedeljek popoldne v beograjskem hotelu »Pariz« širši sestanek voditeljev beogradske krila združene opozicije. Sestanek se je udeležil tudi g. Aca Stanojević, ki je bil v Beogradu še od proslave ob 10-letnici Pašičeve smrti. Včeraj popoldne se je zopet vrnil na svoj dom v Knjaževac. Poprej je sprejel g. Mišo Trifunovića in druge svoje ožje sodelavce ter jim, po poročilih listov, »dal potrebne direktive za vsa vprašanja, ki se bodo v združeni opoziciji reševala za časa njegove odsotnosti iz Beograda«.

Hrvatski klerikalci in fašizem

Zagrebsko klerikalno glasilo »Hrvatska straža« razpravlja v kulturnem pregledu o klerofašizmu in se odločno protivi proti temu, da se uvaja ta naziv za hrvatske klerikalce, ki podpirajo politiko dr. Mačka. Po mišljenju »Hrvatske straže« danes najbolj pospešujejo med hrvatsko mladino fašizem marksisti s svojimi napadi na Musolinija in Hitlerja. Hrvatska omladina poslušala in čita kampanjo marksističnih listov proti fašizmu in spoznava, da je ravno fašizem najbolj nevaren nasprotnik komunizma. Zato goji vedno večje simpatije za fašizem. Marksisti proglašajo danes za fašista v hrvatskih krajih vsakogar, kdor je proti ljudski fronti in komunistom. Prav posebno psujejo s fašisti hrvatske katoličke, ker so se postavili na čelo borbe proti komunizmu. Tako so iznašli naziv »klerofašisti« s katerim obmetavajo dosledno zlasti katoliške akademike, ki vodijo danes ogorčeno borbo proti komunistom med akademsko mladino, kjer se skrivajo komunisti v senci hrvatske trobojnice in dr. Mačkovega imena. »Hrvatska straža« prihaja do zaključka, da vse to nasilno »fašistenje« katoliških borcev pa ne bo marksistom nič pomagalo.

Predsednik vlade na lovu

Novosadski »Dan« poroča, da se je v Kamenici vršil velik lov, ki ga je priredil predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Lov je izredno uspeh in so lovci postrelili 280 zajcev. Predsednik vlade dr. Stojadinović je imel posebno srečo in je sam ustreliš 68 zajcev. Po lovu je bilo skupno kosilo, ki ga je priredil znani vojvodinski veleposestnik Djoka Djundjerski.

Naknadne volitve v dunavski banovini

V nedeljo so bile naknadne volitve v 12 občinah dunavske banovine. V petih občinah je bila ponovitev volitev potrebna, ker so pri prvih volitvah dobile liste JRZ točno toliko glasov kakor opozicijske liste. V treh ali štirih občinah je prišlo do incidentov med volilci, pa se volitve niso mogle v redu končati, v drugih občinah pa je prišlo do sporov med člani volilne komisije in se tudi volitve niso pravilno zaključile.

Po uradno objavljenem rezultatu je dobila JRZ 10, opozicija pa 2 občini, glasov pa JRZ 3322 in opozicija 1336.

Naknadne volitve so se vršile tudi v štirih občinah vardarske banovine. Po uradnem rezultatu so v vseh štirih zmigale liste JRZ.

Neprijetna sodba za zagrebško občino

Ko so mestne občine po nalogu finančnega ministristva zniževale plače svojim nameščencem, so v Zagrebu znižali plače tudi nameščencem elektrarne, plinarne in vodovoda. Nekateri nameščenci so zaradi tega vzili tožbo proti občini in so se postavili na stališče, da so mestna podjetja v pravem pogledu privatna podjetja, ker so tudi v trgovskem registru protokolirana kot samostojne firme. Sodišče si je to stališče osvojilo in obsodilo občino, da mora tožim nameščencem plačati razliko med sedanjimi in prejšnjimi plačami z obrestmi vred, obenem pa seveda tudi pravne stroške.

Ker je dosedaj vložilo tožbo samo 10 nameščencev, zadeva s finančne strani za občino še ni tako usodna. Vsekakor pa bo morala sedaj gledati, da se bo z ostalimi nameščenci pobotala, ker bi drugače lahko že sami pravdni stroški šli v stotisoče.

„Hrvatska istina“

ne izhaja več

Pretekla sta dva tedna, odkar znani zagrebški tehnik »Hrvatska istina« ni več izšel. Kakor znano, ga je urejeval bivši urednik »Hrvatskega dnevnika« dr. Hanžeković, ki so ga pred kratkim nasprotniki napadli na ulici in pretepli, čes da napada in grdi dr. Mačkovo politiko, odnosno dr. Mačkovo sodelovanje. »Hrvatska istina« je, priznava jo sodelavci, zelo ostro kritizirala »politični parad in fraz« in imela precej čitateljev. Kot vzrok njene smrti navajajo finančne težave.

Obnovljena zadruga

„Hrvatski seljački dom“

Po osmih letih se je včeraj spet vršil občni zbor zadruge Hrvatski seljački dom, lastnice Pripevce palače na Zrinjevcu. Ravatelj zadruge Rudolf Herceg, ki je tudi predsednik Seljačke sloge, je v svojem govoru navajal razloge, zakaj je zadruga finančno propadla. Ustanovitelji so se nadejali, da bodo vsi pristojni HSS pristopili k zadrugi in prispevali vsaj za en delež, ki je bil neznaten. Ta nada se ni izpolnila. Tudi se ni izvedel načrt, da bodo hr-

Zakaj je upravno sodišče razveljavilo občinske volitve v Trebelnem

Dne 25. oktobra so bile volitve tudi v občini Trebelno v krškem srezu. Vložene so bile tri kandidatne liste. Po uradno objavljenem rezultatu je dobila lista JRZ z nosilcem Leopoldom Grebenčem 147 glasov, opozicijska lista z nosilcem dosedanjim županom Francem Klemenčičem 143 in druga opozicijska lista z nosilcem Francem Piškurjem 107 glasov. Večino je dobila torej lista JRZ. Proti izidu volitev je bila vložena pritožba na upravno sodišče v Celju. Upravno sodišče je pritožbi ugodilo, občinske volitve razveljavilo in odredilo, da se morajo v mesecu dni vršiti nove volitve. Odločba upravnega sodišča, ki nosi številko 138.30-12 in datum 10. decembra, se glasi:

Odločba

Zoper občinske volitve, ki so se dne 25. oktobra 1936 vršile v občini Trebelno, srez krški, se je v volilnem imeniku vpisani Piškur Franc, posestnik v Statenbergu, ki ga zastopa dr. Trošt Josip, advokat v Novem mestu, pravočasno pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50 zakona o občinah odločilo:

Pritožbi se ugodi in se občinske volitve razveljavijo radi nepravilnega postopanja volilnega odbora s tem, da se morajo izvršiti nove volitve najkasneje v mesecu dni od dne prejema te odločbe.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi

Pritožitelj trdi v pritožbi:

1.) Predsednik volilnega odbora je zavlačeval oddajanje glasov s tem, da je naročil prinesiti v volilni lokal pijače in med tem nihče ni mogel glasovati.

2.) Pristasi Grebenčeve kandidatne liste so zasedli prostor pred volilnim poslopjem in vežo ter agitirali pri došlih volilcih. Vstopiti na volišče so pustili le svojim pristasi.

3.) V veži volilnega poslopja neposredno pred sobo, kjer se je glasovalo, je bilo pred 18. uro pa vse do zaključka glasovanja še 50–60 volilnih upravičencev, ki jih volilni odbor ni pripustil h glasovanju, češ da smejo po 18. uri glasovati le še oni, ki so bili ob 18. uri že v volilnem lokalu, to je v sobi, kjer se je glasovalo.

4.) Kandidatno listo Grebenca Leopolda so kandidati in predlagatelji podpisali samo enkrat, vsled česar je ta lista neveljavna.

Upravno sodišče je o pritožbi razmotrilo:

Po § 44 (2) zakona o občinah se ob 18. uri dvorišče ali poslopje, če dvorišča ni, zapre in se ne sme nihče več noter pustiti. Nadaljevali pa se mora sprejemanje glasov tistih volilcev, ki se zatečejo na dvorišče ali v poslopje, dokler ne glasujejo vsi. Najsi to traja kolikor koli. Za volišče se tedaj ne smatra le soba, kjer se glasuje, temveč

tudi volilno poslopje in ev. tudi ograjeno dvorišče pri tem poslopju. Kdor se zatoče ob 18. uri na volišče, sme torej še glasovati.

V predmetnem primeru je bil po zaključku glasovanja sestavljen še poseben zapisnik, ki se glasi: »Občinske volitve so se zaključile točno ob 18. uri zvečer. V tem trenutku sta bila v lokalu, kjer je poslovala volilna komisija, še dva volilca, ki jih je odbor brez nadaljnjega pripustil h glasovanju, nato pa volitve zaključil. V veži pred lokalom, kjer je poslovala volilna komisija, katero vežo pa smatra nosilec liste Klemenčič Franc, odnosno predsednik občine, tudi za volilni lokal, so pa čakali še spodaj podpisani volilci, pa še tudi nekateri drugi, ki so pa med tem že odšli. Predsednik občine misli, da jih je čakalo najmanj 50. Predsednik občine ugovarja radi tega, da so se volitve zaključile prej, preden so se pustili vsi glasovalci, ki so čakali v veži. Istotako ugovarja temu postopku volilne komisije spodaj podpisani volilci. Temu ugovoru se pridruži tudi predstavnik in nosilec liste Piškur Franc in njegov namestnik Soje Franc. Navada je bila pri takajšnji občini, da so se pri vseh dosedanjih državnoborskih in občinskih volitvah po odredbi volilne komisije (predsednika) vežna vrata zaprla in so se glasovalci, ki so se nahajali v veži, pripustili k glasovanju tudi po 6. uri zvečer.« — Sledi 26 podpisov volilnih upravičencev in podpisi članov volilnega odbora s predsednikovim in zapisničarjevim podpisom.

Za nekatere izmed podpisanih je upravno sodišče po pregledu volilnih spisov ugotovilo, da so volilni upravičenci, ki se niso glasovali, tako: Jare Janez, posestnik, Sp. Zabukovje 6, Zore Franc, posestnik, Gor. Zabukovje 4, Sele Andrej, posestnik, Cilje 14. Hočevar Andrej, hškar, Čuznja vas.

Iz vsega navedenega je upravno sodišče smatralo za dokazano, da so bili ob 18. uri na volišču v imenovani občini volilni upravičenci in sicer v takem številu, da bi pri mali razliki med številom za posodine liste oddanih glasov (Grebenec Leopold 147, Klemenčič Franc 143, Piškur Franc 107) moglo to število glasov bistveno vplivati na izid volitev. Ker je volilni odbor, kakor je dokazano po zgoraj navedenem zapisniku, napotilo tolačil določbo § 44 odst. 2 zakona o občinah s tem, da je po 18. uri priložil h glasovanju le še volilce, ki so bili že v sobi, kjer se je glasovalo, ne pa onih, ki so bili že na volišču (v veži pred sobo), je zagrešil bistveno nepravilnost, ki že sama po sebi utegne vplivati na izid volitev.

Radi te nepravilnosti je upravno sodišče pritožbi ugodilo, ne da bi se spuščalo v razmotrivanje ostalih nepravilnosti, ki jih pritožitelj v pritožbi navaja.

Odbiti napadi na Madrid

Nepričakovan napad Francovih čet pri vseučiliškem naselju je bil po peturnem boju krvavo odbit

Valencija, 15. decembra. AA. Zatišje zadnjih dni na bojišču pred Madridom je sredi prednim nepričakovan napad nacionalistov pri vseučiliškem naselju. Boj je trajal več ur. Nasprotniki so se s hudimi izgubami umaknili. Sovražnik je skušal prebiti naše črte tudi pri Val de Morilla in Boadilla. V drugih odsekih vlada zatišje.

Odbor za obrambo Madrida je opoldne objavil naslednji komunikat:

Po ponovnih, krvavih odbitih napadih pred Madridom so skušali nacionalisti prodreti na treh točkah v okolici prestolnice. Napadi so v odseku Fresnedilla, na bojišču pri Guadarrami in v odseku Boadillo del Monte, jugozapadno od Madrida in v odseku Vad de Morillo. Sovražnik se je moral povsod umakniti s hudimi izgubami. Posebno močan je bil napad nacionalističnih čet v odseku Boadilla del Monte, kjer so skušali Maročani in oddelki tujih prostovoljcev, ki so nedavno prispeli na centralno bojišče, izvesti napad s pomočjo letalstva in velikega števila tankov. Boj je trajal pet ur in se je končal s popolnim porazom sovražnika. Na bojišču je pustil 200 mrtvih in veliko število ranjenih. Republikansko letalstvo je z uspehom bombardiralo Saecu Calataj na aragonskem bojišču. Na drugih bojiščih ni bilo posebnih dogodkov.

Reorganizacija madridskih čet

Republikanski obrambni svet je včeraj odredil reorganizacijo vseh čet, s katerimi razpolaga. Odslej ne bo nobene razlike več med vladnimi milicijami, mednarodno brigado in različnimi četami, ki so jih organizirale posamezne politične skupine, temveč

bo vsa armada enotno urejena in podrejena enemu samemu vodstvu.

Sestreljeno nacionalistično letalo

Pri Colmenaru je bilo včeraj sestreljeno nacionalistično letalo, ki je padlo v jezero Santillana Domnevaio, da gre za letalo »Beli sokol«, ki ga je navadno pilotiral Ramon Franco, brat generala Franca.

Evakuiranje Madrida

Odbor za evakuacijo civilnega prebivalstva nadaljuje svoje delo. Pretekli teden je zapustilo Madrid nadaljnjih 60.000 oseb, med njimi 30.000 otrok.

Preosnova katalonske vlade

Avija, 15. decembra. b. Kakor se doznava je izbruhnila očitna kriza katalonske vlade. Zaradi naraščajočih nasprotij med anarhisti, marksisti in trockisti je morala Companysova vlada naposled podati ostavko. Po brezuspešnih pogajanjih za sestavo nove vlade je bila imenovana revolucionarna vlada s diktatorskimi pooblastili. Tudi tej vladi predseduje Companys. V njej pa imajo večino zmernejši levičarji.

Zima ovira boje

Avija, 15. decembra. b. Že nekaj dni vja da po vsej Španiji velik mrz, ki ga spremlja izredno hudi snežni meteži, tako da so operacije dejansko zastale skoro na vseh frontah. Čete obeh strank so v teh klimatičnih okoliščinah zelo trpele. V strelnih jarkih je polno vode, ki je zamrznila. V mnogih odsekih je zveza zaledja s prednjimi strelnimi jarki popolnoma prekinjena. Hrana in orožje se dovažata le z veliko težavo. Nacionalisti so zaradi vremenskih izprememb zelo pti, ker sodijo, da so njihove čete neprimerno bolj priprave kakor vladni milicijci.

Obnovitev pogajanj med Avstrijo in Nemčijo

Nemški gospodarski in politični pritisk na Avstrijo

Dunaj, 15. decembra. b. Včeraj so se tu nanovo začela gospodarska pogajanja med Avstrijo in Nemčijo, ki so bila, kakor znano, že večkrat prekinjena. Nemsko delegacijo tvorijo 10 strokovnjakov, ki jih spremlja vladni svetnik Clodius. avstrijsko delegacijo pa vodi poslanik Wildner. Pogajanja bodo trajala predvidoma dalje časa, v uradnih krogih pa upajo da bo do božiča dosežen vsaj delni sporazum glede ureditve tujkega in plačilnega prometa. Zli se da, da moti normalni potek pogajanj politično razpoloženje nemške delegacije kakor je to že pred dnevi poudarila vladna »Reichspost«. Še bolj značilen je naslednji komentar oficinznega »Weltblatt«:

Ni kaj razveseljivo ni da se pogajanj spet odločujejo predsednik nemškega tujkoprosmenega urada Hermann Esser, ki se postavlja na stališče: »Kdor hoče z nami

sklepati kupčije, ta ni dolžan spoštovati le našega žepa, temveč tudi naš svetovni nazor«. Iz tega se torej vidi, da hoče gospod Esser izjaviti nad Avstrijo — v nasprotju z avstrijsko-nemskim sporazumom z dne 11. julija t. l. — ne samo gospodarski, temveč tudi politični pritisk. Povečanje gospodarskih stikov med Avstrijo in Nemčijo bi se pač moralo začeti v nekoliko bolj zaupljivi atmosferi.

Najliberalnejša ustava v Ameriki

Havana, 15. decembra. AA. Senat je sprejel izpremembe ustave, o katerih mislijo, da so najliberalnejše v vsej Ameriki. Ustava določa osemurni delovnik, državno eksploatacijo rudnikov ter starostno in materinsko zavarovanje.

Angleško-turška pomorska pogajanja

London, 15. decembra. b. Včeraj so se v Foreign office začela pomorska pogajanja med Veliko Britanijo in Turčijo. Namen teh pogajanj je, da bi se tudi Turčija priključila londonskemu sporazumu, ki je bil sklenjen v začetku letošnjega leta med Veliko Britanijo, Francijo in Zedinjenimi državami Severne Amerike. Dočim vodi Foreign office enaka pogajanja tudi z Nemčijo, Rusijo, Poljsko in vsemi skandinavskimi državami, je Turčija prva sredozemska država, ki je bila povabljen, da pristopi k navedenemu sporazumu. V londonskih pomorskih krogih upajo, da bo vključitev Turčije v ta sporazum, ki predvideva znatne omejitve pomorskega oboževanja in stalno medsebojno obveščanje vseh držav glede bodočih namernih gradenj, znatno olajšala nadaljevanje pogajanj med Veliko Britanijo in Italijo o Sredozemlju.

Antonescu odpotoval v Pariz

Bukarešta, 15. decembra. k. Zunanji minister Antonescu je sredi odpovedal v Pariz, kamor ga je povabila francoska vlada. Jutri popoldne bo gost zunanjeja ministra Delbosa. V četrtek pa bo na obedu pri predsedniku republike Lebrunu. V Parizu se bo mudil štiri dni. Sestel se bo tudi z nekaterimi drugimi francoskimi državniki.

V znamenju vzajemnosti Male antante

Praga, 15. decembra. b. Prosvetno ministristvo je izdalo odlok, po katerem se uvaja v vseh češkoslovaških meščanskih in srednjih šolah v okviru pevskega pouka obvezen pouk jugoslovenske in rumunske državne himne v originalnem besedilu. Ministristvo naglašja, da naj se na ta način manifestira vzajemnost držav Male antante.

vatski narodni poslanci vse svoje dnevnice stavili na razpolago vodstvu stranke odnosno zadruge. Mnogi poslanci so svoje dnevnice sami porabili, čeprav so kot kandidati pred volitvami podpisali izjavo, da ima z njimi razpolagati stranka. Nadaljeje težkoče so nastale zaradi devalvacije leta 1926, padca cen stanarinarin in pa sprčo razpusta parlamenta l. 1929, zaradi katerega niso več mogli prispevati za zadrugo niti oni poslanci, ki so dotlej izpolnjevali svoje častne obveznosti. Dolgovi so se bolj narasli in uprava nove palače je prešla na Prvo hrvatsko štedionico. Jeseni leta 1929 so zaplenili tudi vse zadruge poslovne knjige, ki jih doslej ni bilo mogoče dobiti nazaj.

Sklenjeno je bilo, da se ima zadruga rešiti iz finančne krize s kapitalom v celotnem znesku deležev. Stari upravni odbor je bil razrešen svojih dolžnosti in takoj nato je bil izvoljen novi odbor. Predsednik zadruge je kmetski posestnik Ivan Robić, podpredsednika pa Rudolf Herceg in poslanec Ivan Čelan.

Tramvaj ubil 2 konja

Ljubljana, 15. decembra. V bližini remize bi se bila hoda dobro četrt ure po 21. malone pripetila hudja nesreča. Na ljubljansko polje je legla gošta megle, tako da je celo žarki avtomobilskih žarometov niso predirali dalje ko za 20 metrov. Ob tisti uri se je vračal z Gorenjske proti Ljubljani 69 let stari gonjač Jakob Cepuder z dvema konjema. Nenadoma je za njim privozil tramvaj št. 21. Voznik je v zadnjem hipu z vso silo zavril voz. A ni mu mnogo pomagalo. Voz je že z vso silo zadel v konja, ki ju je vrgel na obe strani proge, kjer sta obležala, gonjač pa je padel z vso silo na obraz in je bil v hipu ves krvav.

Nemudoma je bila alarmirana bližnja policijska stražnica, od koder so nekaj minut kasneje pozvali na pomoč reševalce. Gonjač je bil kmalu v bolnici, kjer so ugotovili, da se mu ni nič hujšega pripetilo. Dobil je le nekaj prask po obrazu. Če je bil tudi notranje poškodovan, bodo dognali šele pri podrobnejši preiskavi.

Stavka v Vevčah

V ponedeljek popoldne ob 2. so začeli slavski delavci v znani papirnici v Vevčah pri Ljubljani. Nesporazumi med delavstvom in podjetjem se vlečejo že dalje časa. Dne 1. septembra t. l. je podjetje odgovorilo kolektivno pogodbo, ki je bila sklenjena že leta 1928. Pogajanja za novo pogodbo so ostala brez pozitivnega uspeha in delo se je po 1. decembru, ko je stara pogodba iztekla, nadaljevalo po delovnih pogojih, ki jih je določilo podjetje. Z utemeljitvijo, da bo delavstvo po reorganizaciji obratov polno zaposleno, je podjetje za povprečno 10 do 15% znižalo mezd, ki so bile od leta 1928, nespremenjene. Vrh tega je podjetje zaradi usitvitve obrata v tovarni »Manjezi« odpustilo okrog 80 delavcev in deloma spremenilo dosedanje razporeditve delavstva po oddelkih. Vse to je povzročilo, da pogajanja tudi po 1. decembru niso dovedla do rezultata, zaradi česar je delavstvo v ponedeljek začelo stavkati.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Delno oblačno v severni polovici, v savski in vrbski banovini jutranje megle, oblačno in nekaj dežja v južni polovici države. Temperatura se je nekoliko dvignila. Minimalna temperatura Banja Koviljača 0 stopinj, maksimalna Rab 16 stopinj.

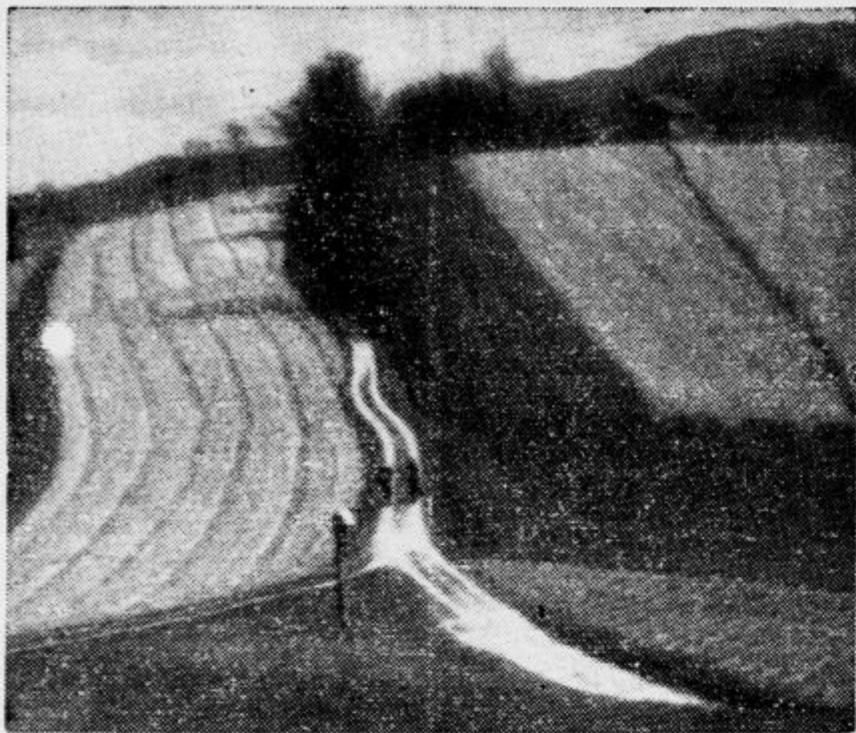
Zemunska vremenska napoved za danes: Po vsej državi bo prevladovalo oblačno vreme, le v vzhodnih krajih nekoliko vedro, v zapadnih predelih in na primorju. Veter po večini iz jugovzhodne in južne smeri. Temperatura se bo še dvignila. Solnce vzhaja ob 7.09 in zahaja ob 15.50.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in porast temperature.

Dunajska vremenska napoved: Porast oblačnosti, nekoliko topleje, zapadni vetrovi.

Naši kraji in ljudje

Nova zmaga slovenske fotografije

Maribor, 15. decembra.

Odbor Fotokluba Maribor, prireditelj prve razstave jugoslovanske umetniške fotografije v Narodnem domu, se je včeraj sestel zadnjič in je odločil: da pripade prva nagrada, zlata kolajna, članu ljubljanskega fotokluba Karlu Kocjančiču za sliko št. 67. »Dvigajoča se pokrajina« s posebno utemeljitvijo, da so vsa štiri njegova razstavljena dela kvalitetno najbolj izenačena in daleč nad povprečnostjo, da se tri srebrne kolajne podelijo članu zagrebškega fotokluba, Slovincu Vladu Cizlu (sl. št. 119).

članu mariborskega fotokluba Romanu Vallesu (št. 157.) in članu Fotokluba Ljubljana Petru Kocjančiču (št. 76.), da dobe nadalje pet bronastih kolajn člani ljubljanskega kluba Janko Branc (št. 44.), Ivo Gogala (št. 60.) in Lujo Micheli (št. 102.) ter član mariborskega kluba Franjo Pivka (št. 152.) in neorganizirani Osiječan Evgen Tršar (št. 18.). Na razstavi je še cela vrsta avtorjev, ki bi nagrado zaslužili, pa jih zavoljo omejenega števila kolajn ni bilo več mogoče upoštevati. Naša slika je posneta po fotografiji, ki je odlikovana z zlato kolajno.

Nemci, Planica in Bloke

Zanimiva odkritja nemškega strokovnjaka C. I. Luthra o domovini smučarstva in smučskih poletih

Nedeljska številka »Neue Leipziger Zeitung« prinaša pod naslovom »Immer neue Wunder des Schneeschuhs« obširen članek o novih potih pri smučskih skakalnicah s posebnim ozirom na Planico, obenem pa tudi senzacionalno »odkritje«, da je C. I. Luther odkril v Jugoslaviji zibelko smučarstva. Posebno zanimiva so izvajanja glede bloškega smučanja, čes, da so ga odkrili šele Nemci, ki menda niti ne vedo, da je to sem že davno pred njimi poročal naš zgodovinar Valvazor v svoji knjigi »Die Ehre des Herzogtums Krain«. Za Nemce, ki so mislili, da izhaja smučarstvo iz Norveške, je menda res precej presenetljivo, da so to panogo poznali že naši pradedi v času, ko drugod še vedeli niso kaj so smuči. Sicer pa je prav, da Nemci sedaj o Blokah mnogo pišejo in razpravljajo, za nas bo to dragocena tujska prometna propaganda, kakršne ne bi nikdar sami zmogli.

Članek je bil napisan na podlagi razgovora s sodelavcem NLZ z C. I. Luthrom, ki je nedavno predaval v Ljubljani in v Celju ter si ogledal Planico in obiskal Bloke, od koder je prinesel v Nemčijo par bloških plovov. Izvajanja člankarja so prav zanimiva in se v glavnem sučejo okoli naslednjega.

Pred nekaj leti je bila sprožena želja glede 100 m skoka. Prišla je vest iz Planice, da so to znamko prekosili. FIS je takrat nastopila proti mamutskim skakalnicam. Ni se še vedelo, kaj naj bi se prav počelo s tem skokom preko 100 m. Ali je bil morda še slučajen? Ali je bil to prehod smučarstva v akrobacijo? Nekakšen amerikanizem v smučarskem sportu?

CIL (okrajšava za C. I. Luthra pri Nemcih) je prišel tem rečem do dna. Nedavno je bil v Jugoslaviji in povedal, da je Planica prav za prav smučarski dom oziroma napol gorska gostilna. Sportniki, ki obiščejo Planico, so zadovoljni z malim in jim je dom dovolj udoben. To govori zanje. Ti

jugoslovanski smučarski tovariši so si vtepli v glavo, da bodo iz smučarstva izluščili vse možnosti. Zavoljo tega so na podlagi teoretičnih računov in praktičnih izkušenj zgradili skakalnice, ki preiskujejo način skakanja. Tem ljudem v Planici ne gre trenutno, da bi dosegli absolutno največjo mogočo daljino, temveč hočejo ugotoviti držo in tehniko, ki ponese skakača najdalj, če po odskoku »leže v zraku« in se da po aerodinamičnih zakonih nositi čim dalj. Letalni znanstveniki (Luftfahrt-Wissenschaftler) so na delu, ki delajo račune na posebnih skakalnicah in jih preizkušajo. Kje bo nekdo ležala največja absolutna daljina skoka, torej tako imenovani svetovni rekord bodočnosti, se da že približno oceniti. Računajo z okoli 120 do 130 metri. Zda jim gre le za to, da napravijo take skoke popolnoma nenevarne.

Zavedati se moramo, da bo še dolgo trajalo, preden bodo izkušnje in ugotovitve teh preiskovanj dostopne tudi splošnosti. Odklanjajoče stališče FIS glede Planice je dovolj znano. V ostalem je pa podobno skakalnice na Bavarskem zračunal Luther že pred dvema letoma, vendar je še do danes niso zgradili.

Sploh kaže, da bo igrala Jugoslavija v bodoče v smučarstvu še veliko vlogo. Vse, ki se zanimajo za zgodovino in razvoj sporta, bo začudilo, da so v Jugoslaviji izdelali prastaro smučanje. Splošno je namreč veljalo napačno prepričanje, da je začetek smučarstva iskati na Norveškem. Je pa to pomota, kajti CIL je nedavno izsledil na Kranjskem (in der Krain) smučanje, ki sega več stoletij nazaj. 27. vsi v nekem zaprtim gorskem predelu, tako imenovane Bloke (Bloecke), uporablja že več stoletij smuči, dasi v zelo primitivni obliki. So to dolge deske s krivino, streme pa obstoja le v jermenu preko prstov. Kmetje uporabljajo te smuči v dolgih zimah tako kakor me-

ščani galoše, da se varujejo pred mokroto in mrazom. Palice ne uporabljajo.

O kakem večjem sportnem udejstvovanju ni ničesar znanega. Stoletja je ostalo pri smučanju za potrebo. Vsaka hiša ima še danes toliko smuči, kolikor ima prebivalec. Na smuči pritrjujejo tudi rakev z mrljem, kadar je pogreb pozimi.

Dejstvo, da se je na robu jugovzhodnih Alp ugotovil poseben način smučanja, je sicer samo po sebi zanimivo, prijatelj zgodovine smučarstva se pa še vedno vpraša, kje je izvor. Da to smučarstvo ni prišlo od severa, je po teh ugotovitvah dognana stvar. CIL meni, da je iz Rusije prišlo v bloško kotlino. Gotovo je le eno, da ima nekdanje prometno sredstvo, ki je danes prvovrstno sportno orodje, zelo častljivo starost, kar pa ni nobena ovira, da ne bi vsebovalo še polno nedognanih možnosti.

80 let Ivana Bolhe

Celje, 15. decembra.

Upokojeni ravnatelj Lastnega doma v Celju g. Ivan Bovha praznuje 80 letnico. Rodil se je 16. decembra 1856. v Viršanju pri Kozjem na kmetiji. Vstopil je v Celju v »Unterrealhauptschule«, ki je odgovarjala današnji meščanski šoli. To je dovršil l. 1868. Zaradi bolezni je moral prekiniti študije. Vrnil se je domov, kjer je bil njegov oče takrat župan. Do l. 1878. je podpiral očeta pri opravljanju županiških poslov ter mu pomagal voditi račune in dopisovanje. L. 1878. je moral k 6. poljskemu artiljerijskemu polku v Radgono, kjer se je v prostem času izveščal v višji matematiki in

priučil nemške stenografije. Od vojakov je bil odpuščen l. 1881. in se je z vso vmo lotil kmetijstva. Leta 1883. se je poročil z gđ. Marijo Kovačevo z Loznice. Prevzel je od matere posestvo, ki ga je kmalu prepustil svojemu bratu, in se je na ženino željo naselil v Celju. Leta 1884. je vstopil kot uradnik v pisarno odvetnika dr. Klantschniga. Odvetnik, ki je bil nemškega prepričanja, pa je g. Bovha kot zavednega Slovence že po nekaj dneh odpustil. Dne 1. marca 1885. je vstopil kot odvetniški uradnik v pisarno pokojnega narodnega borce dr. Josipa Serneca. Ko je pokojni narodni voditelj dr. Ivan Dečko otvoril l. 1891. svojo pisarno, je postal g. Bovha vodja pisarne in je opravljal to službo vestno in marljivo do smrti dr. Dečka. Odnosno do konca l. 1908. Pozneje je prevzel tajništvo pri drugi Lastni dom v Celju. Takrat je pomagal tudi ustanoviti Trgovsko in obrtno kreditno združenje v Celju. Med vojno je vstopil kot vodja pisarne v službo pri pokojnem odvetniku dr. Antonu Božiču in je namoestil tudi že pokojnega g. Finžgarja, ki je moral odriniti v vojno. Obenem je vodil knjige zadruge Lastni dom in nove Trgovsko obrtno kreditne zadruge v Celju. Leta 1914. mu je umrla vzorna soproga. Po vojni je prevzel svoje staro tajniško mesto pri

Lastnem domu. V septembru 1926. je bil imenovan za ravnatelja zavoda in je stopil 1. oktobra 1929. v pokoj. Že leta 1900. si je bil zgradil na Miklavškem hribu prijazno vilo in uredil lep vrt in sadonosnik. V njegovem srečnem zakonu se je rodilo 9 otrok izmed katerih živijo trije; hčerka g. Marija je soproga uglednega celjskega trgovca g. Fr. Lukasa, druga hčerka je doma pri očetu, sin Janko pa je lastnik znane pirotehnične tvornice »Pyrota« v Celju.

Gosp. Bovha je moral preživeti v svojem življenju mnogo trpljenja in težkih ur. S ponosom pa lahko gleda kot neustrašen narodnjak in naprednjak, kot kremenit značaj na svoje življenjsko delo. Uglednemu jubilarantu iskreno čestitamo in mu želimo, da bi mu usoda naklonila zdravje in zadovoljstvo tja do skrajnih meja človeškega življenja!

Tragična smrt delavca

Ljubljana, 15. decembra.

Na kirurškem oddelku državne bolnice je danes v jutranjih urah preminul po težkem trpljenju 43-letni delavec Matija Smolej s Ceste treh cesarjev, ki se je ponesrečil na Marijin praznik dne 8. decembra pri regulacijskih delih na Malem Grabnu. Zaradi nujnih del so tudi na praznik delali na terenu in nesreča je hotela, da se je prevrnil eden izmed vozikov, s katerimi iz grabna odvažajo material. Pod seboj je pokopal delavca Smoleja, ki so ga nemudoma prepeljali v bolnišnico. Kljub skrbni negi pa se zdravnikom ni posrečilo obdržati nesrečnega delavca pri življenju in današnja sodna obdukcija pod vodstvom preiskovalnega sodnika dr. Kresnika je ugotovila, da je bil pravi čudež, da je delavec ostal toliko dni še pri življenju, ker je imel na levi in desni strani polomljenih štiri do pet reber in še ta po dvakrat. Zlomljeno pa je imel tudi hrbtnico. Smrt je bila torej neizogibna.

Slovo upravnika Janežiča

Kočevje, 15. decembra

Zadnje čase so tukajšnje nacionalne organizacije izgubile vrsto agnih nacionalnih in društvenih delavcev. Pretekli teden se jim je pridružil tudi tukajšnji upravnik Zavoda za slepo dečo g. Gabrijel Janežič. Izhajajoč iz Poleg upraviteljskega je sam posvetil temu poklicu in se izpopolnil za strokovnega nastavnika za defektno dečo. Po svojem službovanju v ministrstvu je prišel v Kočevje in prevzel upravo zavoda za slepo dečo. Upravno in pedagoško podkovan je z vod dvignil do ene najzavidejših institucij. Poleg upraviteljskega se je udeleževal tudi kot učitelj defektne dece, ki jo je vzgajal v pravem duhu za bodoče državljane.

Intabulirani milijoni

Ljubljana, 15. decembra.

Zemljiška knjiga je nekak barometer gospodarskega stanja Ljubljane in okolice. November je letos dosegel rekord v pogledu intabulacij hipoteknih posojil. Na 81 realitetah je bilo pretekli mesec vknjiženo po podatkih zemljiške knjige celotno 37.880.300 Din. Prav velike, milijonske vsote so bile vknjižene. Tako je bilo vknjiženo posojilo 30.000.000 Din, ki ga je bila dovolila Državna hipotekarna banka mestni občini za sanacijo Mestne hranilnice ljubljanske. Posojilo je bilo vknjiženo na vse nepremičnine občine. Na privatne nepremičnine sta bili v dveh primerih vknjiženi posojili po 1.000.000 in na neko drugo 1.600.000 Din. Drugače so se posojila gibala v zneskih od 200 do 50.000 Din. Oktobra je bilo pri 73 realitetah vknjiženo samo 6.417.600 Din. Letos v 11 mesecih pa je bilo v zemljiški knjigi zaznamovanih do 800 posojil v skupnem znesku okoli 87.580.000 Din. Naj na koncu pristavimo še novi ljubljanski dovtip. Vprašanje: »Zakaj zidajo hiše z ravnimi strehami?« Odgovor: »Da hipoteke laže na njih leže.«

Hišnim poslom — vlagateljem

bo 18. t. m. izžrebala Hranilnica Dravske banovine, Ljubljana več nagrad po Din 200.—, Din 100.— in Din 50.—. Tisti posil, ki imajo pri hranilnici vložene vsaj 6 mesecev svoje prihranke, naj do opoldne 18. t. m. predlože pri blagajni hranilnice svojo hranilno in poselsko knjižico.

Kozaški ataman legendarna osebnost iz prekrasne Gogoljeve romana

TARAS BULJBA

V glavnih vlogah HARRY BANUR in lepa DANIELLE DARRIEUX — nepozabna baronica Vetsera iz filma Mayerling.

Iz sodne dvorane

Pretkane sleparije na račun zvencevih imen

Ljubljana, 15. decembra.

Pred malim senatom, ki mu je predsedoval s.o.s. Fran Gorečan, se je danes dopolnje zagovarjal 26 letni samski delavec Jože Stumf, ki je bil rojen na Dunaju, a je pristojen v Rače in stanuje v Devici Mariji v Polju, v kolikor se ne nahaja kje v zaporih, kjer ima že od l. 1930. periodično zavetišče po zaslugi raznih tatvin in vlovov. Danes si je pa s sleparijami prislužil dve leti odpočitka, stanovanja in prehrane na račun države, ki ga bo vzdrževala na robiji. Obtožnica mu je namreč očitala celo vrsto prevar, ki naj bi jih bil izvrševal kar obrtno. Septembra si je privoščil potegavščino, od katere si je obetal nekaj sladkih uric. Zglasil se je na borzi dela, kjer je iskal »služkinjo«, da mu bo pomagala na njegovem domu v Litiji. Res so mu zaupali mlado brezposelno dekle, s katerim je krenil proti Devici Mariji v Polju, kjer ji je predvsem odvzel poselsko knjižico, obtožnica pa ga je dolžila, da ji je poskusil odvzeti tudi nedolžnost.

Izkazalo se je, da ima Stumf zelo bujno sleparsko fantazijo, ki jo je izkoriščal zlasti v Zgornji in Spodnji Hrušici. Tam se je zglasil najprej v hiši Ivane H., kateri se je predstavil za inženjerja Fischerja iz Maribora, ki ima mastno mesečno plačo, hišo in veliko premoženje, pa še 400 žensk delavk pod svojo komando. Obljubljal ji je, da jo bo poročil, ko bo napravil »sedmi iz-

pit za inženjerja« in je na ta račun nekaj časa spal, jedel in pil pri svoji »izvoljenki«. Posodila mu je še za vlak in za vožnjo v Maribor, kamor ga je nujno klicala brzojavka. Skupno jo je oskodoval za 590 Din, za hrano, stanovanje in nekaj drobnjarij.

Medtem pa se je že tudi zglasil pri njeni teti Mariji v Spodnji Hrušici, kateri je izvalil 450 Din pod pretvezo, da jih potrebuje plačilo komisije, ki si bo ogledala kraj nesreče, kjer se mu je prevrnil na poti iz Kranja v Maribor njegov avto, s katerim je vozil stroje. Pri tej nesreči da je bilo ranjenih več delavcev spremljevalcev, izmed katerih je eden oče treh nepreskrbljenih otrok mrtve. Teta Marija mu je izročila zadnje prihranke, ki jih je hranila za svojega sina vojaka.

Isti mesec, kakor je razpredel svoje sleparske mreže v Hrušici, si je dovolil potegavščine tudi v Ljubljani. To v današnjih časih, ko je težko kje dobiti kako pametno in vredno zaposlitev, nikakor ni tako težko opraviti, če se malo namigne na »dobre zveze«. To je bilo tudi Stumfu jasno in se mu je obneslo. Iz mariborskega inženjerja Fiserja se je prelevil v tekstilnega nadmojstra Fiserja neke mariborske tekstilne tovarne in je neki materi dveh nezaposlenih sinov zagotavljal, da je že preskrbel v svoji tovarni službo obema. Pri vzradošeni materi se je dobro najedel, sprejel moško pelerino, polno termalno steklenico kave, in sliko enega treh sinov in pa še 50 Din za kolike za novo službeno pogodbo,

Vsa očitana dejanja je obtoženec odkrito priznal. Branil pa se je očitka, da je imel namero pregrešiti se proti javni morali. Tudi dekle, ki naj bi bilo skoro postalo njegova žrtev, ni prišlo na razpravo. Prišlo pa so vse ogoščane ženske, ki niso mogle prikriti svojega obžalovanja, da so nasledele pretkanemu sleparju. Zviti Jože je moral preslišati marsikatero gorko psovko. Kdo bi jim zameril, če so se malo stresle nad njim, saj jim je izvalil prav zadnje, težko zbrane prihranke!

Senat je Jože sicer zaradi pomanjkanja dokazov oprostil v smislu § 280 k. p. obtožbe zločinstva proti javni morali, obsodil pa ga je zaradi obrtno izvrševanih prevar na 2 leti robije in na 3 letno izgubo častnih državljanških pravic. Jože je sodbno voljno sprejel, poprosil pa je predsednika, naj bi ga ne poslali v kako drugo robijaško kaznilnico, kakor v Lepoglavo, ker se mu je dozevalo, da bo tam bolje izhajal, kakor kje drugje. Predsednik senata pa mu je mogel pojasniti le to, da za kaj takega ni kompetenten.

Ženi je razbil glavo

Maribor, 15. decembra.

4. oktobra letos se je odigrala v Muršaku grozna družinska tragedija. 67 letni namjenik Matija Rajh je umoril svojo ženo Ano. Danes dopolnje je obravnaval to žalostno veliki kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča.

Matija je živel s svojo ženo že 5 let ločeno in v sovraštvu. Nista se mogla nikdar sporazumeti zaradi datavev in izkupička posestva in sta bila že večkrat na sodišču. Kakor prej večkrat je prišel k svoji ženi

tudi 4. oktobra in zahteval, da mu izroči polovico izkupička za grozdje. Zena pa je to odklonila, češ da je denar hčerin. Matija Rajh se je silno razburil. Pograbil je zidarsko dleto, ki je bilo ravno pri roki, in je udaril petkrat z njim svojo ženo po glavi, da se je z drobljeno lobanjo zvrnila na tla in kmalu za tem izdihnila. Rajh pa se je napotil k sodišču v Ljutomeru.

V preiskavi kakor tudi pri današnji razpravi se je starec zagovarjal, da ni imel namena usmrtiti svoje žene, ampak jo je hotel le prestrašiti. Nesrečno naključje je hotelo, da je jo zadel ravno po glavi in da je potem umrla. Ko je izvedel, da je žena prodala grozdje tudi iz njegovega dela vinograda, se je podal k njej v namenu, da zahteva od nje del izkupička. Po prepiru je že hotel oditi iz hiše, ko se je spomnil, da ima pri sebi zidarsko dleto. Segel je po njem in ponovno zahteval od žene, da mu izroči polovico izkupička. Zena je to odklonila, nakar je samo mahnil z dletom po zraku in zadel prav po naključju svojo ženo po glavi. Toda nekatere priče so izpovedale, da je po umoru izjavil: »Zdal sem napravil, kar sem že zdavnaj nameraval. Ženi sem strl glavo kakor kač!...«

Obtoženec je bil obsodjen na 10 let robije ter na trajno izgubo častnih državljanških pravic. Razprava, ki ji je predsedoval sos. Lenart, je trajala le dobri dve uri.

Napadalec je usmrtil

Celje, 15. decembra.

Pred malim senatom v Celju se je zagovarjal danes 17-letni posestnikov sin Franc Obrovnik iz Božjega pri Oplotnici in konjškem srezu, ki je bil obtožen uboja. Senatu

je predsedoval s.o.s. dr. Mak.

V nedeljo 8. novembra je bil Franc Obrovnik pri maši v St. Lenartu, potem pa se je odpravil proti domu. Že pri cerkvi je opazil, da ga zalezuje Janez Ramšak, ki mu je bil že iz šole sovražen in ga je že od takrat vedno zasledoval ter mu grozil s pretepotom. Zato Obrovnik ob nedeljah ni hodil k maši v Oplotnico, marveč v Čadram, samo da se je izognil Ramšaku, ki je bil na glasu kot velik pretepač in nasilnik. Ko je kupil Obrovnik 8. novembra po maši pri stojnici sladkorčke, ga je Ramšak sovražno odrinil s komolecem in mu zaukazal »Marš!«, nato pa je hitel dalje po cesti in počakal Obrovnika v razdalji kakih 350 korakov v ravnici pri nekem štoru. Ko je prišel Obrovnik do njega, je stopil Ramšak k Obrovniku, ga prijel z levo roko za desno ramo rekoč: »Kedaj boš ti mene tepel in klal?«, pri čemer je držal desnico za hrbtom, v kateri je imel nož. Obrovnik je bil prepričan, da je v smrtni nevarnosti. Zato je izvel nož iz svojega žepa in zamahnil proti Ramšaku. Zabodel ga je z nožem v levo stran prsi ter mu prerazl sroce in pljuča. Ramšak je še skočil z nožem za Obrovnikom, napravil pa je samo nekaj korakov, nakar se je zgrudil in na mestu izdihnil. Obrovnik se je zagovarjal s silobranom in je trdil, da je hotel Ramšaka samo piti z nožem v levi nadlaket, v tem trenutku pa je Ramšak roko odmaknil, zaradi česar ga je Obrovnik zadel v prsi.

Franc Obrovnik je bil zaradi prekoračenja silobrana obsojen na 6 mesecev zapora ter v plačilo 500 Din povprečnine, pogrebnih stroškov ter stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Iz Celja

e— Vzgojni tečaj na Ljudskem vseučilišču. V nadaljevanju vzgojnega tečaja bo v četrtek 17. t. m. razgovor o nervoznem otroku in o otroškem strahu. K tečaju se lahko prijavijo še novi člani. Tečaj je vsakokrat točno ob 20. v risalnici meščanske šole.

e— Šahovski klub Gaberje bo priredil v petek 18. t. m. drugi problemski reševalni turnir v čast domaćega problemskega komponista g. dr. Antona Schwaba. Pred dnevi se je končal tretji splošni turnir na katerem sta se kvalificirala Mišura in Krajec v I. skupino igralcev, Rajšek in Ošo pa iz tretje v drugo skupino. Iz šahovske borbe, ki je trajala od 12. junija do 10. t. m., je izšel kot klubski prvak Franc Mirnik, ki je odigral 33 partij z 59-odstotnim uspehom. Sledijo Krajšek, Csörgő, Essih, Slimek, Golja, Pušnik in Csörgő ml.

e— O kremaciji: mednarodnem kongresu krematorijev, ki se vrši letošnji jesen v Pragi, bo predaval prvi ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice predsednik mariborskega "Ognja", društva za upepeljevanje mrtličev, dr. Avg. Reisman. Predavanje bodo pojasnjevali tudi izredno lepe slike o upepeljevanju in krematorijev, posebno iz Češkoslovaške.

e— Občni zbor dijaške kuhinje v Celju bo v petek 18. t. m. ob 18. v gostilniških prostorih Narodnega doma in ne danes, kakor je bilo najprej javljeno.

e— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 večer film "Tiran" z Normo Shearerjevo in zvočnik tednik.

KINO METROPOL, prinaša: Danes ob 18.15 in 20.30 veseli film "INKOGNITO" (Gustav Fröhlich).

Iz Maribora

a— Ljubljana v Mariboru. V zadnjem času obdaja Maribor jutraj in zvečer precej gosta megla. Mariborski hudomušniki pravijo, da se je Ljubljana preselila v Maribor. Mariborčani razmišljajo sedaj o tem, odkod megla, ki je sicer v Mariboru nismo vajeni.

e— Kolo sreče na tomboli. Glasbeno društvo poštinskih uslužbencev v Mariboru je v nedeljo priredilo tombolo, na kateri so dobili glavne dobitke: moška kolesa Josipina Svila, postrežnica, Koroska cesta, Miklavc Katarina, Studenci, zidar Miha Velker v Mariboru, Lovro Stojanšek v Tatembachovi ulici in Jožef Miklavc v Studencih; otomano Tomažič Ivan v Studencih, prašiča viničar Karel Ferk, 1.000 kg premoaga Marija Tancerjeva v Mlinski ulici, 4 m drv Marijan Pacenič, specijerjo za štiri osebe Alojzij Kočunjak, v Korosčevi ulici, blago za obleko Miha Prejcar v Rušah in otroški tricikel Ivan Gnišek v Studencih.

Praktična božična darila

v veliki izbiri priporočam

IVAN KRAVOS,
ALEKSANDROVA C. 13.

a— Protituberkulozni dinar za zgradbo azila jetičnim bolnikom v Mariboru je dosegel v mesecu novembru Din 253.304 Din.

a— Kulturne novice. Jutri v gledališču operno baletni večer. — V petek v Ljudski univerzi skioptično predavanje o Mount Everestu.

a— Vabila za akademski ples so že razposlana. Kdor ga pomotoma ni prejel, naj reklamira v trgovini Sax na Grajskem trgu. — Društvo jugoslovenskih akademikov, Maribor.

a— K notici o Grajski kleti v včerajšnji številki nam sporoča restavratore Grajske kleti g. Basletič, da ostane Grajska klet še nadalje pod njegovim vodstvom in lastništvom. S tem je demantirana naša včerajšnja vest.

a— 17. upepeljevanje "Ognja". Mariborsko društvo za upepeljevanje mrtličev "Ogenj" je prepeljalo te dni 17. svojo pokojno članico dne 7. t. m. umrlo go. Tonco Ogorevc v grški krematorij, kjer je bila upepeljena. Pokojna ga. Ogorevc je bila že od leta 1932 članica "Ognja". Do meje je prepeljal truplo pokojne avtofurgon ljubljanske mestne občine, a na meji v št. Iliju je prišel avtofurgon graškega krematorija. Tekom teh par let svojega delovanja je izvršil "Ogenj" že 17 upepeljevanj.

a— Izpuščen. Iz tukajšnjih sodnih zaporov je bil izpuščen 42letni delavec Franc Vesnik, ki je bil, kakor smo poročali, skupno s Karlom Adlerjem aretiran v zvezi s šentiljskim umorom zaradi suma soudeležbe. Ker se je izkazala njegova nekrivda, so ga pustili na prostost.

a— Izgnanec. Te dni so spet bile izgnane iz Avstrije tri družine, ki so tu pristovile. Nastanile so se v Marenbergu. Otroci našega jezika sploh ne razumejo.

a— Zažgali, ker jih je zeblo. Posesniku Jožetu Marikarju v Brezlu na Dravskem polju je zgorelo gospodarsko poslopje. Škoda znaša okoli 20.000 Din. Požar so zanesli otroci, ki so nato dejali, da so zažgali slamo, ker jih je zeblo.

Iz Kranja

r— Gledalski oder Narodne 20. talnice priredi v četrtek in v nedeljo ob 20.30 v proslavo 60-letnice Cankarjevega rojstva njegovo dramo "Hlapci" v režiji g. inž. Valenčiča.

Iz Trbovelj

t— Klub temnos velov (moški) je bil v nedeljo zamenjan v kuhinji Sokolskega doma. Dotičnega, ki je klub zamenjal, prosim, da ga prinese nazaj v Sokolski dom.

Iz Zagorja

z— Velika selitev rudniških uradnikov. Kakor je "Jutro" poročalo, so nastopile pri Trboveljski premožkopni družbi velike izpremembe uradništva. Te dni dovažajo in izvažajo opravno premeščenih uradnikov in obilna selitev vzbuja med občinstvom veliko pozornost. Do konca meseca bodo vsi prestavljeni in uradovali na svojih novih mestih.

Iz Ptaja

j— Ptujška bolnišnica je nujno potrebna razširjenja. O tem se je na tem mestu že pogosto pisalo. Letos se je že govorilo, da je odobren potreben kredit, vendar do zidanja ni prišlo. Kaj je vzrok preložitve zidanja nam ni znano. Upamo vsaj, da se bo drugo leto izpolnila obljuba. V zadnjem času je bolnišnica na travniku blizu železniške postaje iskala nov izvirnik, ker studence, ki

so ga leta 1934. izkopali na bojnišniščem dvorišču, ne zadošča. Novi studenci lahko daje, kakor so dognali, v eni minuti 30 litrov vode. Ker ta voda zadošča, je to vprašanje zaenkrat rešeno.

j— Šahovske novice. Tukajšnji šahovski klub priredi velik brozoprejni turnir v katerem bo igral vsak igralec z vsakim nasprotnikom po 6 partij. Igralni dnevi še niso določeni. Partije se bodo igrale po dogovoru partnerjev tako, da se bodo mogli udeležiti turnirja tudi oni igralci, ki radi pomankanja časa doslej še niso sodelovali pri šahovskih prireditvah. Prijave sprejema do 20. t. m. g. Harald Schwab.

Gospodarstvo

Vlaganje prošelj za znižanje kmečkih dolgov

Rok poteče 31. decembra

Odkar je izšla uredba o ureditvi kmečkih dolgov in še posebno, ko so bili izdani razni pravilniki k njej, se je prav mnogo razpravljalo o raznih netočnostih in nedoslednostih, ki izvirajo iz teh uredb. Kakor se je jasno pokazalo, ni prav nihče zadovoljen s to ureditvijo, ne dolžniki, še manj pa upniki. Uredba je hudo prizadela zlasti naše denarne zadruge, tako hudo, da se bodo, če ostane uredba takšna, kakršna je sedaj, naše zadruge težko vzdržale. Zato so poslale naše zadruge po svojih zvezah vladi izpremenljive predloge, za katere pa še prav nič ne vemo, če jih bo vlada upoštevala. Na drugi strani zaenkrat ne morejo naše občine izdati potrdil o tem, da je dolžnik kmet v smislu uredb, ker je finančna direkcija naročila davčnim oblastvom, da naj ne izdajajo občinam podatkov o višini davčnih osnov dolžnikov, dokler ne dobijo podrobnih navodil od finančne direkcije, ki jih ta pričakuje iz Beograda.

Vse te okoliščine so rodile pri prizadetih dolžnikih prepričanje, da bo nemara s to novo uredbo prav tako kakor z njenimi predhodnicami, ki so se le delno izvajale in je bil tisti dolžnik, ki se je teh uredb točno držal, neredko predmet posmeha svojih zanikarnih tovarišev, ki se niso menili zanje. Bodi si že z usodo dolgov pri drugih tako ali tako, vendar je eno gotovo, da se ureditve kmečkih dolgov med zadrugami in Privilegirano agrarno banko, odnosno z državo ne bo tikala neposredno dolžnikov in torej tudi ne bo mogla imeti vpliva na plačevanje po dolžnikih.

Prav zaradi tega je nadvse važno, da opomnimo vse kmečke dolžnike na važen rok, ki poteče z 31. decembrom tega leta. Po členu 26. uredb o likvidaciji kmečkih dolgov morajo namreč dolžniki, katerih dolgov presegajo 25.000 Din ali ki hočejo doseči znižanje dolga za največ 30 odstotno 50% vložiti v dveh mesecih od razglasitve pravilnika k tej uredbi na pristojno sresko sodišče prošnjo za znižanje dolga. Pravilnik je bil razglašen 31. oktobra in poteče torej rok za vložbo takšne prošnje z zadnjim decembrom. Za primer, da bi dolžnik ne vložil do tega dne prošnje, do tretje odstavke člena 26 uredb, da izgubi s tem dolžnik vsako pravico okoliščiti se z znižanjem dolga.

K prošnji za znižanje mora dolžnik predložiti sodišču tudi naslednje listine: a) po-

j— Proračun cestnega odbora navaja 1.400.820 Din izdatkov za banovinske ceste in 354.669 Din za vzdrževanje cest in objektov na njih. Za nove gradnje in preureditve banovinskih cest in mostov je namenjenih 280.000 Din, za napravo načrtov in za odkup zemljišč 25.000 Din ter za škodbe od elementarnih neizgov 15.000 Din. Izmed dohodkov je v proračunu 1.430.910 Din prispevka banovine in železniške uprave. Primanjkljaj znaša 700.000 Din in se bo kril s cestnimi dokladi. O tem se bo razpravljalo na javni seji 29. decembra.

trdilo, da je kmet po določbah te uredb; b) seznam vseh upnikov z navedbo višine in pravne osnove dolgov ne glede na to, kakšne vrste je dolg, kdaj je nastal in ali je obsežen z uredbi al. ne; c) seznam in označbo vrednosti vse nepremične in premične imovine (razen pohištva) kakor tudi vseh dohodkov, najsi izvirajo odkoderkoli in iz cesarkoli; d) potrdilo občinske uprave o številu hišnih članov in o površini zemljišča, ki ga dolžnik daje ali jemlje v zakup; e) potrdilo občinske uprave o številu in vrednosti živine in drobnice, ki jo redi dolžnik. Sestava vseh teh seznamov vzame seveda mnogo truda in časa, zato določa pravilnik v čl. 29, da je dolžnik sicer zavezan predložiti sodišču prošnjo za znižanje dolga v roku dveh mesecev, da pa lahko predloži priloge k prošnji tudi pozneje v roku, ki mu ga določi sodišče.

Nujna dolžnost vsakega kmečkega dolžnika, ki neče zamuditi prilike za znižanje dolga je torej, da nemudoma vloži pri sreskem sodišču prošnjo za znižanje dolga po sledečem vzorcu:

Sreskemu sodišču v —
Podpisani J. J., posestnik v —, občina —, prosim, da uredi o likvidaciji kmečkih dolgov od 26. sept. 1936 za znižanje svojega dolga. Obenem pros. podpisani, da mu sodišče določi rok za predložitev potrebnih potrdil, ker jih še ni mogel dobiti.

V —, dne — 1936.

J. J., posestnik

Prošnja sama kakor tudi vse priloge so proste vsake kolkovne. Kdor se ni zaprosil pri občinski upravi za potrdilo, da je kmet, naj to nemudoma stori, da bodo občine mogle pravčasno dobiti od davčnih oblastev podatke o višini davčnih osnov, kadar bodo le-ta dobila podrobna navodila od finančne direkcije. Ko je dolžnik vložil prošnjo na sodišče in zaprosil za občinsko potrdilo, lahko mirno čaka nadaljnega poteka hudo zamotane in zato prav težko rešljive končne razložitve kmetov. Nujno opozarjamo še enkrat naše prizadete čitatelje, naj nikar ne odlašajo z ureditvijo te zadeve in naj opozorijo na naš članek tudi vse svoje sosede, zakaj škodo, ki bi nastala zaradi nevednosti in nepoučenosti posameznikov, bo občutil ves kmečki stan, da vsa dežela.

Tri valute v Španiji

Državljanska vojna v Španiji je povzročila znatno izgubo števili našim izvoznikom, zlasti izvoznikom lesa, ki imajo v Španiji še terjatve iz dobe pred izbruhom državljanske vojne. Znano je, da smo komaj dva meseca pred izbruhom državljanske vojne sklenili s Španijo ugodno trgovinsko pogodbo, ki bi nam bila omogočila povečanje izvoza od 50 na 120 milijonov Din letno. S to pogodbo je bilo urejeno tudi vračanje plačilnega prometa, in vprisanje likvidacije starih terjatev naših izvoznikov, in sicer na ta način, da bi nam Španija te stare terjatve plačala polovico v devizah, polovico pa v kompenzacijskih bonih. Ta ugodna pogodba pa se še ni prišla izvajati, ko je prišlo do državljanske vojne in tako trpijo naši izvozniki dvojno škodo: na eni strani ne pridejo do denarja, in so izgubili za vnovčenje terjatev vedno slabši, na drugi strani pa zaradi tega, ker je vrednost španske pezeze v zadnjih mesecih hudo nazadovala.

V teku državljanske vojne je nastala glede valutnih razmer v Španiji popolna zmeda in na Španijo danes kar tri valute. O tem vprašanju je v ponedeljek pričel razpravljati tudi odbor Banke za mednarodna plačila v Baslu. Kakor je znano, je Francova vlada 14. novembra odredila žigosane bankovce na svojem teritoriju, in sicer v sporazumu z upravo Španske banke, ki se je preselila iz Madrida v Burgos. To žigosanje je bilo odredeno zaradi tega, ker je madridska vlada nadalje tiskala bankovce Španske banke in teh novih bankovcev upravniki odbora Španske banke ne priznava. Zlate rezerve Španske banke je madridska vlada haje odnela iz Madrida preko Barcelone na večini v Parizu deloma pa jih je porabila za vojne svrhe.

Stroga navodila za odmero pridobnine

Finančni minister je izdal razpis vsem finančnim direktorjem in davčnim upravam, po katerem mora s splošnim in javnim pozivom pozvati davčne zavezance pridobnine, posebnega davčnega dodatka na pridobnino in davka na poslovni promet, da predložijo davčne prijave za leto 1937 in sicer v času od 1. do 31. januarja 1937. Iz tega odloka je razvidno, da se finančni minister ni poslužil pravice podaljšati sedanjemu odmero pridobnine na prihodnje leto na podlagi čl. 125 spremenjenega zakona o neposrednih davkih, kakor je to storil pri zgradarini. Nadalje odreja ta razpis, da se mora popis davčnih zavezancev po čl. 110 zakona o neposrednih davkih izvršiti najkasneje do konca februarja prihodnjega leta.

Razpis opozarja na koncu finančne direkcije in davčne uprave, da s sestavo predlogov in z odmero pridobnine finančno ministrstvo letos ni bilo zadovoljno. Iz poročil inspekcijskih organov se vidi, da davčne uprave niso posvečale dovolj pozornosti zbiranju podatkov in so se omejevale na podatke železniške uprave, medtem ko so zanemarile zbiranje podatkov od ostalih ustanov, navedenih v čl. 108 zakona (pošte, carinarne) in od sodišč. Zlasti

pravilnih prijavah niso preizkusili. Zlasti odmeri posebnega davčnega dodatka na pridobnino (pri podjetjih z industrijskimi prodajalnami ali podružnicami s kosmatim prometom preko 1 milijon letno) niso davčne uprave posvečale dovolj pozornosti in je ta davek dal minimalni dohodek. Razpis opozarja davčne uprave zadnjikrat, da se tega posla lotijo z največjo resnostjo in da predloge za odmero pridobnine sestavijo točno v smislu danih navodil, sicer bo davčni oddelek finančnega ministrstva prisiljen, da odgovorne uradnike kaznuje.

Predloge mora sestavljati najbolj izkušeni uradnik, za državnega zastopnika v davčnem odboru pa je treba določiti osebo, ki ima poleg strokovnega znanja dovolj energije, da brani predloge pred davčnim odborom. Ako davčni odbor dobro dokumentirane predloge davčne uprave zmanjša, mora državni zastopnik v vsakem takem primeru brezpogojno vložiti utemeljeno pritožbo na reklamacijski odbor.

Gospodarske vesti

— Zasedanje tarifnega odbora. Tarifni odbor je včeraj nadaljeval razpravo o važnih tarifnih vprašanjih. Predvsem so razpravljali o konkurenci železniškega prometa in prometa na rekah. Tarifni odbor se je postavil na stališče, da bi bilo treba zaradi koordinacije prometa na rekah

Od peklenskih muk do zdravja potom Toga 1 tablet.

Toga 1 tablete so sredstvo v mnogih primerih preizkušeno zoper: revmatizem, ishias, protin, hrip, živčne bolezni, glavobol in bolezni prehlada.

Toga 1 učinkuje dobro in je neškodljiv za želodec in ostale organe v predpisanih dozah. Toga 1 pomaga. Poskusite tudi Vi Toga 1 tablete. Poskus bo tudi Vas prepračil.

Toga 1 tablete pomagajo izločevati sečno kislino.

Dobivajo se v vseh lekarnah.

Reg. S. br. 17661 od 3. X. 1933.

na železnici ustanoviti v okviru prometnega ministrstva poseben stalni referat, ki naj bi skrbel, da bi se konkurenčna borba čim bolj individualno, v vsakem primeru, železnici ali ladjam, tako kakor bi narekovali državni interesi in kakor bi kazalo z obsega gospodarskega stališča. Odbor se je izrazil tudi za to, da bi se čimprej uvedlo direktno tarifiranje med državno železnico in privatnimi železniškimi programi, predvsem upravo železniških prog državnega podjetja šipad. Odbor je pospešil razpravo o posameznih vprašanjih, tako da je pričakovati, da bo kmalu zaključil svoje delo. Po novi uredbi poteče dosedanjim članom tarifnega odbora njihov mandat ob koncu tega leta. Zaradi tega bodo bržkone že v kratkem imenovani novi člani tarifnega odbora.

— Pred zaključkom trgovinskih pogajanj z Madžarsko. Iz Budimpešte je včeraj prispel v Beograd sei madžarske delegacije Nickel zaradi zaključnih pogajanj za novo trgovinsko pogodbo. Obe delegaciji imata odobriti načrte treh važnih sporazumov: nove trgovinske pogodbe, sporazuma o mesečnih plačilih in sporazuma o ustanovitvi mešane komisije.

— Uveljavljanje trgovinske pogodbe s Francijo. Iz Beograda poročajo, da je nova jugoslovensko-francoska trgovinska pogodba včeraj stopila v veljavo.

— Posvetovalni odbor za bombaž. Na osnovi uredb o pospeševanju domačega bombaža je trgovinski minister izdal odlok o imenovanju članov v posvetovalni odbor za bombaž, ki ga tvorijo predstavniki kmetijskega in trgovinskega ministrstva, tekstilne industrije in producentov. Kot član posvetovalnega odbora so postavljeni gg. Milan Lazarevič, načelnik trgovinskega ministrstva, Arandjel Stojiljković, referent kmetijskega ministrstva, za tekstilno industrijo g. Ivan Mohorič, generalni tajnik Zbornice za TOI, za bombažne predelne Ilia Pavlovič, ravatelj predelne v Nišu, za producente pa Rista Pop Gorgijević iz Stokjova in Košta Vitanović iz Dabljia. Naloga tega odbora bo med drugim tudi ta, da določi odkupno ceno za bombaž in da predlaga višino takse na uvoz tuje bombaža.

— Strokovni tečaj za damsko krojaštvo. Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI priredi šesttedenski strokovni tečaj za damsko krojaštvo, namenjen v prvi vrsti pomočnikom in pomočnicam, ki nameravajo delati mojstrski izpit. Tečaj se bo vršil petkrat na teden ob večernih urah. Poučevalo se bo krojno risanje enostavnega sistema in za glavne tipe oblačil, tvarinoslovje, narodne noše, modeliranje in pomerjanje, modno risanje, praktični navetli, enostavno vodstvo knjig, kalkulacija, davčni, obrtni, delavski in drugi predpisi, ki jih mora poznati krojaški obrtnik. Tečaj se prične po 10. januarja 1937. Na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Tečaj bo brezplačen. Prijave s točnim naslovom je poslati najkasneje do 26. decembra t. l. na Zbornico za TOI v Ljubljani, kjer se dobe tudi ustnena pojasnila.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do dne 17. t. m. ponudbe za dobavo 250 kg vijakov, železne pločevine in 300 kg karbola v prahu do 24. t. m. za dobavo baterije za kopalno peč in za dobavo jeklenih osi. Direkcija drž. železnice v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe za dobavo raznega elektromateriala. Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 2. januarja 1937 ponudbe za dobavo bakrenih žebeljev, žel. žice, salmijaka sode itd. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do dne 2. januarja ponudbe za dobavo raznih svetrov, dlet in klavir do 4. januarja za dobavo jeklenih vrvi, verig, cevi iz medij itd., ventilatorja in projektorja ter jekla za stroje. Artilerijsko-tehnični zavod mornarice v Tivtu sprejema do 2. januarja ponudbe za dobavo raznih železnih vijakov, cevi in žebeljev do 4. januarja za dobavo raznih vijakov in ključev ter drugih predmetov do 5. januarja za dobavo razne vrvi, platna, lepila itd. in do 9. januarja za dobavo raznega platna, vrvi in jadrenine.

Borze

15. decembra

Na ljubljanski borzi se je deviza Newyork nekoliko popustila, Pariz se je malo popravil, sicer pa so oficialni tečajji nespremenjeni. V privatnem kliringu so bili zaključeni avstrijski šilingi po 8.37, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 240. V zagrebškem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.3450, v angleških funtih po 239.25 (v Beogradu po 240.50); klirinške nakaznice na lire so se nudile samo v Beogradu po 2.55, nemški klirinški čeki stanejo v Ljubljani 13.80, v Beogradu 13.70 in v Zagrebu 13.70 odnosno za konec decembra 13.57 in za konec januarja 13.5250.

Na zagrebškem efektm tržišču je notirala Vojna škoda 375—376 (v Beogradu promet po 376—376.50). Zaključek pa je bil zabeležen v 7/6. Blakrovem posojilu po 76.50.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2380.41—2375.01, Berlin 1743.03—1756.91, Bruselj 732.45—737.51, Curih 996.45—1008.52, London 212.35—214.41, Newyork 4302.25—4338.57, Pariz 202.22—203.65, Praga 153.04—154.14, Trst 227.70—230.76.

Curih. Beograd 10, Pariz 20.2925, London 21.3357, Newyork 434.875, Bruselj 73.5250, Milan 22.9250, Amsterdam 236.80, Berlin 175, Dunaj 79.20, Stockholm 110.0250, Oslo 107.2250, København 95.2750, Praga 15.36, Varšava 81.90, Budimpešta 85.75, Atene 90, Bukarešta 3.205.

Efeti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 375—376, 4% agrarne 52 bl., 6% begluške 69.25—70, 6% dalm. agrarne 65.50—66.50, 7% Blair 76.25—76.50, 8% Blair 86 den.; delnice: PAB 196 bl., Trboveljska 235 bl., Sečerana Veliki Bečkerek 600 den., Dubrovačka 260—280, Našice 800 bl., Gutmann 50 den., Jadranska 360 den., Osječka ljevaonica 150 den., Danica 45 den.

Beograd. Vojna škoda 376.25—376.75, (376—376.50), 6% begluške 69.40—69.75, (69.50), 7% invest. 85—86, 7% stabiliz. 84 den., 7% Drž. hip. banka 90—91, 7% Blair 76.10—76.75, 8% Blair 85.75—86.75, Narodna banka 6890—7040, PAB 194—195.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago. 14. decembra. Začetni tečaj: Pšenica: za dec. 134.50, za maj 129.75, za julij 117.25; koroza: za maj 103.625.

+ Winnipeg. 15. decembra. Začetni tečaj: Pšenica: za dec. 120.625, za maj 121.875, za julij 119.125.

+ Novosadska blagovna borza (15. t. m.) Tendence nespem. Pšenica (78 kg): baška, sremška, slavonska 157 — 159; banatska 154 — 158; baška ladja Tisa 164 — 166; ladja Begej 164 — 166; ladja Kanak 162 — 164; baška in banatska, ladja Dunav 163 — 165; sremška ladja Dunav 160 — 162; sremška ladja Sava 160 — 162. Rž: baška 127.50 — 130. Ječmen: baški in sremški 64 kg 117.50 — 122.50; jari 68 kg 124 — 126. Oves: baški, sremski in slavonski 104 — 105. Turšica: baška, sremška nova 67 — 69, sremška sušena 82 — 84. Moka: baška in banatska 240 — 250; »2« 220 — 230; »3« 200 — 210; »6« 180 — 190; »7« 142.50 — 152.50; »8« 105 — 110. Otrobi: baški, sremski, banatski 82 — 86. Fižol: baški beli brez vreč 225 — 230; z vrečami 237.50 — 242.50.

+ Budimpeštanska terminska borza (15. t. m.) Tendence čvrsta. Koroza: za maj 12.37—12.39.

BOMBAY

+ Liverpool. 14. decembra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za dec. 6.78 (prejšnji dan 6.67), za maj 6.72 (6.68), za okt. 6.42 (6.39).

+ New York. 14. decembra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za dec. 12.62 (12.68), za maj 12.23 (12.22).

S P O R T

Zimskosportni spored koroškega podsavca

Koroški zimski sportni podsavc v Slovenjgradu objavlja termine svojih prireditev v letošnji sezoni, in sicer:

Dne 6. jan. 1937: Klubski dan — po možnosti tudi mladinski dan; 10. jan.: Medklubski tek ZSO-SPD Prevalje; 17. jan.: Medklubski tek ZSO-SPD Mežica; 24. jan.: Alpski smučski tek ZSO-OTPD-Crna pri Prevaljah; 31. jan.: Podsavenska škakalna tekma v Prevaljah v izvedbi ZSO-SPD Prevalje in podsavstven smučski tek iz Slovenjgrada v Kotljeguštanju v izvedbi ZSO-SPD Slovenjgradec in Sm. Kl. Guštanj-Kotlje. (Prvi izvede traso in pripravi diplome, drugi pa cilj in oskrbo priljage); 2. febr.: Medklubska tekma v smuku s Senjorjovega doma v Ribnici na P. (dolžina proge 3.400 m, viš. razlika 717 m) v izvedbi novo ustanovljenega Sm. k. Ribnica n. P.; 14. febr.: Medklubska tekma v smuku z Uršlje gore h koč Sm. k. Guštanj-Kotlje na Pokrovu in 19. marca: Podsavenska tekma v smuku in slalomu (alpski kombinaciji) z vrha Pece h koč na Peci v izvedbi ZSO-SPD Mežica, združena s pokalno tekmo.

R. URBAN:

Vstajenje gospoda Treeja

Roman

Seržant Cock je uradoval v sosednji sobi in kdaj pa kdaj pogledal skozi vrata ter poročal Bartonu o stanju preiskave. Pravkar se je spet pokazal med vrati in rekel:

»Maxwell in Fitzner se z mrljike obravnave nista več vrnila semkaj. Poveljnik wembleyske stražnice mi je pravkar povedal, da so oba komisarja po telefonu neutegoma poklicali v Scotland Yard. Podoba je, da ju mislijo odžagati. Škoda, Barton, da niste zdravi; če bi poverili ta slučaj nama dvema, bi se lahko opomogla. Petnajst sto funtov nagrade je že zdaj obljubljenih.«

»Z nagrado ali brez nagrade,« je odvrnil nadzornik, »zanesite se, da pride dan mojega obračuna z večerajšjo tojlo. In to bo vražje hud račun!«

»Sicer pa,« se je spomnil seržant Cock, »gospodična Adlercreuzova je spet vprašala, kako se počutite. Rekel sem ji kokopak, da pričakujemo vaše smrti in da bo zelo lep pogreb.«

»In kaj je gospodična odgovorila?«

»Nič ni odgovorila; samo nekoliko bledjša je

postala, in če se zelo ne motim, je imela solze v očeh, ko se je odvrnila od mene.«

V pogovoru ju je zmotilo to, da so se vrata na stečaj odprla in se je pokazal na pragu višji nadzornik Robin, ki je zaklical v sobo, hoteč naznati visoki obisk: »Pozor, »stari« prihaja!«

Seržant je udaril s petami, sestra je vstala s svojega sedeža, in Barton se je vzravnil na postelji. Takoj nato je stopil v sobo polkovnik, krenil k bolniku in mu stisnil roko. »Vrlo, Barton!« je rekel. »Snoči ste se hrabro postavili. Sodeč po krvavih sledovih, ste obstrelili dva izmed lopovov. Kako se počutite?«

»Hvala, gospod,« je odvrnil nadzornik, »upam, da bom kmalu spet za rabo.«

»To upam tudi jaz,« je dejal policijski predsednik, »in potrebujem vas, Barton. Na žalost niso ubogali vašega nasveta, naj slugo zapro, in zdaj smo v škripcih. Komisarja Maxwella in Fitznerja sem odstavil in do nadaljnjega imenoval višjega nadzornika Robina za vodjo oddelka za umore. Vas pa čaka posebna naloga. Samemu od sebe vam je prišlo na misel, da igrate umirajočega. Obdržite vlogo težkega bolnika tudi potem, ko ste čisto zdravi. Tako nasprotniki ne bodo računali z vašo osebo, vi boste pa lahko kar najdelj delali v temi. Lotili se boste slučajja na svojo pest in ne boste nikomur razen meni dolžni računa o svojem ravnanju. Z Robinom delajta neodvisno drug od drugega, samo, prosim, ne drug proti drugemu. Vam, Barton, dam vsa pooblastila,

če treba, vam je na voljo ves Scotland Yard z vsemi sredstvi. Storite kar koli vam drago, a glejte, da v mesecu dni razjasnite slučaj, zakaj prav tolikšen rok sem dobil davi jaz od notranjega ministra. Gospoda torej vesta, kaj to pomeni. Ali rešimo čast Scotland Yarda, ali pa sramotno izginemo: vidva in jaz!«

Baje je bil to najdaljši govor, ki ga je skopobesedni polkovnik kdaj imel pred svojimi ljudmi. Ko je zapustil sobo, sta si Robin in Barton molče podala roke.

»V vsej moji dvajsetletni službeni dobi se mi ni nikoli sanjalo, da bom imel kdaj priliko za veliki skok! Kdo ve, ali se nama bo posrečilo, Barton?«

»Posrečil se bo,« je s svojim neomajnim zaupanjem vase rekel nadzornik. »To je velika prilika mojega življenja.«

Tisto sredo popoldne je postalo v Porters Hallu živahno. Kakor hitro je Robin prevzel oblast nad oddelkom za umore, je jel marljivo pometati s svojo novo metlo. Najprej je prenesel svoj glavni stan v Porters Hall, nato je dal urediti telefonsko zvezo s Scotland Yardom in pognal po žici celo vrsto ukazov, tako da so tudi najtrdo-vratnejši sanjaci med uradniki oživeji z svojimi pisalnimi mizami. V Scotland Yardu se je s tem pričel vrtnec, ki se je šele čez nekaj tednov pole-gel.

Najprej je prišla v Porters Hall stotinja go-jencev počijske šole, ki so morali po navodilu višjega nadzornika korak za korakom preiskati ves park okoli gosposke hiše. Kjer koli so našli sumljiv predmet ali kak odtis, ki je bil podoben stopinji, so ogradili ves prostor na okrog s količi, da bi ga mogli potlej kriminalni uradniki kar naj-natančneje preiskati. Nato je prišlo nekaj de-tektilov, ki jih je bil Robin naročil iz drugih od-delkov; ti so dobili nalogo, naj obhodijo ves Wem-bley od hiše do hiše ter izprašajo prebivalce, če je kdo kaj opazil zastran vloma v vilo dr. Tay-lorja in ostalih dogodkov snočnje noči.

Med tem je višji nadzornik uradoval v služab-niški sobi. Za svojega namestnika je bil imenoval nadzornika Kenta, ki je deloval do tistih dob pri umorski komisiji A. Mladí uradnik naj bi nado-mestoval Bartonu v uradnikoma Cockom in Ma-ckenziejem vred, ki so ju dodelili ranjenemu nad-zorniku za pomočnika.

Služabniška soba je bila preprosta, a prijazno opravljena. Zastor je oddeljeval posteljo od osta-lega prostora. Nasproti vrat, ki so bila takoj na levo zraven hišnih, je bilo visoko zameženo okno. V sobi je bil strašanski nered. Tla so bila pokrita z obupno razmetanimi časniki, knjigami, spisi, ob-leko, slikami in drugimi predmeti iz predalov in omar ter kosi opon, ki jih je bil moral nekdo po-trgati s sten. Tri korake od vrat si videl posušene krvave sledove. Nekoliko dalje so bile črke napi-sane s krvjo. Razločno li lahko bral: »Cikloida, Barton L—.«

Kulturni pregled

Senzacionalna knjiga A. Gida

Znameniti francoski pisatelj André Gide je povzročil nemalo senzacijo s svojim pravkar izišel spisom »Retour de l'U. R. S. S.« Pariz 1936. Edition de la NRF. Gallimard. Pisec je bil v zadnjih letih eden izmed velikih pokroviteljev francoskega komu-nizma in obževalcev sovjetske Rusije. Njegovo letošnje potovanje v SSR (v zvezi s pogrebom Maksima Gorkega) je dalo snov knjigi, ki vzbuja široke odmeve in zlasti v komunističnem tisku strastne polemike. Občinstvo je v nekaj tednih razgrabilo 50.000 izvodov Gidove nove knjige. Kaj je povzročilo tolikšno senzacijo?

Lahko povemo na kratko: Dejstvo, da je Gide, ki je bil komunist samo v teoriji in se tu čisto po svoje, podvrgel sovjetsko Rusijo ostri kritiki. Moč, ki so mu prirejali v Moskvi pompozne sprejeme, je imel po-gum, povedati svojim gostiteljem bridke resnice. Gidov slučaj spominja nekoliko na svoječasi primer pokojnega Panaíta Istra-tija; tudi on je romal v sovjetsko Rusijo s pobožnostjo človeka, ki bo ugledal svojo odlično deželo, pa se je hudo razočaral in je v spisu »Vers l'autre flamme« moško priznal svojo spreobrnitev.

Gide pravi v novi knjigi: »So stvari, ki se mi vidijo važneje kakor moj lastni jaz. Vidijo se mi važneje kakor sovjetska Zve-za. So to humaniteta, človeštvo in njega usoda, kultura.« V tem znamenju je spisa-na knjiga »Retour de l'U. R. S. S.«, ki si-cer ne zamočuje pozitivnih strani reform v sovjetski Zvezi, vendar odkritosrečno in neizprosno ugotavlja negativne strani. Ta objektivnost je Gidova vrhuna. Vsi so pričakovali panegirik, toda izšla je kritika; tako je Gide ostal zvest tradiciji franco-skega racionalizma in kritičizma.

Gide med drugim odločno graja staha-novstvo, sistem, ki so nanj v Rusiji tako ponosni in pravi, da ga je bilo treba iznajti »samo za tako negibni, morda bi lahko rekli: leni narodi, kakor so Rusi. V Lenin-gradu mu najbolj ugaja stari Petrograd s svojo harmonijo kamenitja in kovinastega materiala ter vodnih gladin. Moskva se mu zdi kar odvratna, ker stiska in teži duha.

Njene palače, vstevši najmoderneje, so zoprne; pravi, da se mesto bolj po naključju kakor po načrtu spreminja iz starega v novo.

Gide prav posebno očita sovjetski drža-vi nedostajanje kritičnega duha. Njena kul-tura je naplajena v eno samo smer in nima na sebi nič objektivnega. »Vem do-bro,« piše, »da delajo v Rusiji mnogo hrupa s tako zvano avtokritiko. Iz daljave sem se ji čudil in menim, da lahko odkritosrečno in resna avtokritika privede do obnovevanja vrednih rezultatov. Kaj kmalu pa sem se bil moral prepričati, da ta kritika obetaji zgolj iz denunciacij in drobnih pritožb (juha je bila slabo skuhana, v čitalnici ni bilo pometeno), z druge strani pa iz ugrbanja, ali ni neki ukrep v nasprotju s tem, kar predpisuje stranka. Pri tem pa o predpisih stranke sploh ne diskutirajo. Edino, o čemer debatirajo, je skrb, da bi ne bilo ka-teroj dejanje, gesta ali teorija v skladu s posvečeno strankino smernico. In gorje si ga tistemu, ki bi bil hotel stopiti korak dalje! Preko teh mej kritik ne dopustna.«

V prepovedi kritike vidi Gide ogromno

nevarnost za kulturo. Prav tako, kakor ne-dostajanje kritike ga preseneča nenavadna ruska ignoranca o razmerah v tujini. Vsa ruska omladina ima o tujih deželah napačne pojme; prepričana je, da je življenje v dru-gih deželah sveta neprimerno slabše od ruskega. Tako je nastal nekak kompleks nadutosti; iz tega razloga se mladi Rusi in Rusinje ne marajo več učiti tujih jezikov. Ruski otroci ne verjamejo, da bi tudi v Franciji imeli otroške vrtnice in vrtni in da bi v Parizu tekla podzemna železnica. Tem-bolj pa hvalijo in poveljujejo vse domače — poteza, ki jo je grajal pri Rusih že Go-golj. Po Gidovi sodbi ne nastaja v sedanji Rusiji samo novo privilegirano meščanstvo (na nižjem življenjskem nivoju, kakor je bilo prej), marveč tudi že neka nova aristokracija. Gide je pričakoval, da bo pod diktaturo proletarijata izginila beda, a tudi tu se je razočaral. »Razredov dandanes ni več, toda siromašni ljudje so ostali in teh je vse preveč. Upal sem, da jih več ne ugled-am in prav zato sem bil prišel v Z. S. S. R., da jih ne bi videl.« Dalje: »To, kar dandanes hočejo, je slepo sprejemanje. Ho-čejo in zahtevajo, da samo hvališ vse, kar se dogaja v Z. S. S. R. ... Vsak, še tako nedolžen protest, še tako poveljna kritika ima za posledico najhujše kazni in jo na mah zaduše. Dvomim, da bi dandanes bila še kje kakšna dežela, razen hitlerjevske Nemčije, v kateri bi bil duh bolj nesvobo-den, bolj pritisnjen, bolj od terorja ustra-hovan in zaslužjen kakor v sovjetski Zve-zi.« Zelo ostro graja Gide azijski način Stalinovega kulta in njegovo diktatorsko nasilje.

Gide pogojev za razvoj umetnosti je Gi-de takisto hudo skeptičen. Nedavno pred odhodom v Z. S. S. R. je pisal, da moč in vrednost slehernega pisatelja slonita na nje-govi opoziciji zoper obstoječe stanje, v nje-govi revolucionarnosti. Pri tem pa ne misli, da imajo umetniško vrednost samo levičar-ski pisatelji; vidi jo takisto na desnici (Bou-sset, Chateaubriand, Claudel i. dr.). V sov-jetski Rusiji je debatiral o tem s pisatelji. Opazil je, da tam ne streme po umetniški sili literarnih umotvorov, marveč jim je pr-va zahteva, da bodi literatura kar moč ljud-ska. Odtod tudi popolna pokornost pisate-ljev vladajočemu režimu. Konformizem, ni-velizacija, izenačenje vsega. — To je ideal Stalinove Rusije, in zoper to se upira v Gidu vest umetnika in intelektualca. Gide govori o revolucionarnih banalnostih v literaturi. »Treba se je prepričati, da to, v čemer se neko delo ujema z neko doktrino, pa najsi je leta še tako zdrava in trdna, ne more temu delu zajamčiti globoke vrednosti in veljave v bodočnosti. ... Močno se bojim, da bodo mnogi spisi, ki so prežeti z mark-sističnim duhom, pa najsi imajo dandanes še tolikšen uspeh, kmalu zaudarjali v nos bodočih generacij po nezmosnem smradu klinike. In verujem, da bodo največ vredna tista dela, ki so se otrsela teh tendenc.«

André Gide je romal v sovjetsko Rusijo z namenom, da bi potrdil svojo vero v mož-nost svobode, miru in individualnega raz-voja v skladu z občestvom. To vero je iz-gubil, našel pa je v Rusiji — staro vero v Francijo, v razum, zmernost in razvoj!

vejši. Njih glasba je kljub pretežni homofono-sli v basovih poslopih krepkejša, harmonsko bizarnost in formalno bolj povezana. Delo skuša — vsaj v drugem dejanju — kolikor toliko zadostiti glasbeni plati ob vsej sječr-ni odvisnosti od tekstovega neposrednega slikanja. Ga Ribčeva, ki se v zadnjem letu loteva dramskih vlog, a ne brez uspeha, je žela odobravanje za sveže podano »pesem o pčicah«, g. Kolacio je uveljavil svoj redko lepi, v vseh legah izenačen bariton, g. Pri-možić pa je mojster v barvanju tonov ter je takisto učinkoval v igri podčrtani s sijajno masko. V Cavačina se je izkazal g. Banovec, g. Martec pa se je resno trudil, da pevsko in igralsko prepriča, za kar je prejel poleg vseh ostalih zaslužen aplavz; enako zbor, ki je pel to pot z vidnim veseljem.

Režijo obeh del vodi g. prof. Šest, ki je erečno razgibal marsikatero danes že zanj-mivo sceno. Le odrček v ozadju (v drugem de-janju »Glumicev«) škoduje pevecem glede ja-košlj tona in razumljivosti besedila.

Glasbeno vodstvo ima g. dr. Švara. Ta ne-umorni glasbenik, ki si je v nekaj letih pri-dobil simpatije glasbenega občinstva ne le na dirigentskem polju, zasluži neomejeno priznanje. Odlikuje ga logična linija in svež tempo. Vsebinski ume vedno najti ustrezajoči izraz, zato mu je orkester sledil s popolnim razumevanjem.

Nedeljska predstava »Aidec kljub gostu g. Šimenecu ni mogla navdušiti tako kakor smo bili vajeni pred dobrim desetletjem. Takrat je šla »Aidec« prvič po vojni preko ljublj-an-skih desk in bogme, g. Šimenec je pel Radar-mesa z večjim navdušenjem in lažjim glar-som ko danes. V ostalem pa ta opera kljub pompoznosti vendarle zahteva od nekaterih izvajalcev mnogo več igralskih in pevskih fines. P. S.

Zapiski

Knjige tržaške »Luči«. Tržaška založba »Luč« je lahko po daljšem presledku zopet izdala svoje publikacije. Prejel smo širi knji-gue: Prva je bila najispana že lani in ima italijanski naslov: Francesco Brevi I morti ritornano (Mrtvi se vračajo). Unione editoriale Goriziana — Gorizia. Je to nova povest našega najplodovitejšega pripovedni-ka, čigar »Srebrnik« smo nedavno prika-zali na tem mestu. K povesti »Mrtvi se vra-čajo« se ob priklji še vrnemo. Tudi drugo knjigo je spisal France Brevi; je to »Izlet na Špansko«, sveže in mikavno spisani po-topis o deželi, ki stoji v ospredju svetov-nega zanimanja. Brevi jo je spoznal ob pri-klji lanskega svetovnega kongresa Pen-klub-ov, leto dni pred njeno usodno krizo. Bev-rov »Izlet na Špansko« bo s pridom in užit-kom prečital vsak, kdor ga dobi do rok. Dobro reproducirane ilustracije izpopolnju-jejo besedilo. Nadalnja knjiga je Daudetova humoristična povest »Tartarja in Alpahe« v prevodu Iva Drena. Nekoliko pozno, vendar pa ne prepozno dobimo povesti, ki se je s svojim ljubeznivim humorjem nekoč močno priljubila. V »Biblioteki za pouk in zabavo« (zv. 19.) je izšlo več daljših in krajših se-stavkov, med njimi povest Cirila Drekonje »Beg iz življenja«. Janeza Rozenoveta »Zla-ti kraljci, Gustava Strniše »Odhodniki«, Ser-gija Mantuanija »Clovek« in nekaj prevodov (Fr. Reuter, Dimov, Hašek, Walesz).

Nikola Zic, istov. Kot prvi zvezek nedavno ustanovljene »Biblioteke Hrvata izvan do-movine« (kratice: Hrid), ki namerava izda-jati znanstvene in publicistične spise o Hr-vatih izven domovine, je izšla 96 strani ob-segajoča, ilustrirana knjizica Nikole Zica »Istra, Dio I. Zemljac. Pisec, ki je priznan strokovnjak, obravnava geografijo Istre, nje geološko in klimatološko razmere, Imensko in stvarno kazajo ob koncu knjige očlajej pregled. Znanstveno zasnovana, vendar pa poljudno spisana knjiga je lep dodatek k naši domoznanski literaturi in ugneje zani-mati tudi Slovence (zvezek 20 Din. Bibli-oteka Hrid, Zagreb 6. pošl. prej. 28).

HERSAN ČAJ

Vam bo pomagal, da zopet zadobite zdravje s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč.

Ne bodite neprijatelj samemu sebi!

Obolenja pri meni ali bolečine pri mesečni čišči (menstruaciji) Vam ublaži HERSAN ČAJ.

Ali Vas moti odebelelost (zamaščenost)?

Ali hočete biti vitki? — Potem morete uporabljati HERSAN ČAJ. Zakaj bi trpeli na revmatizem in protino (gihtu), če to ni potrebno?

HERSAN ČAJ je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke.

HERSAN ČAJ pomaga tudi pri arterijsklerozi in hemoroidih (zlati žili).

Ali res ne veste, da je HERSAN ČAJ dobro sredstvo pri obolenju želodca, jeter in ledvic?

HERSAN ČAJ se dobiva samo v originalnih zavojčkih v vseh lekarnah. — Zahtevajte brezplačno brošuro in vzorec pri:

»RADIOSAN«. ZAGREB, DUKLJANINOVA ULICA 1

br. 19854/1983

Sokol

Sokolskemu društvu v Mokronogu je bilo poklonjenih 500 Din, ki jih je v Deuovi go-stilni med gosti zbral br. Kriz.

Sokolsko društvo v Sredlšču ob Dravi je 6. t. m. priredilo v svojem domu slavnostno akademijo v priložnost praznika ued-injenja. Proslava z obširnimi, skrbno izve-denim programom je zelo dobro uspeła. Kljub slabemu vremenu je bila velika dvor-ana napolnjena s pretežno kmetskimi pre-bivalci. Moralni uspeh je velik, gnot-ni zadovoljiv.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Sreda 16.: Tudi Lela bo nosila klobuk. Red A

Cetrtek 17.: Na ledeni plošči. Red B.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Sreda 16.: La Boheme. Red Sreda.

Cetrtek 17.: Botra Smrt. Red Cetrtek.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE:

Sreda, 16.: Zaprt.

Cetrtek, 17.: Operno-baletni večer Tinke

Weseli-Polla in Ilse Hye. C.

Iz ljubljanske opere

(»Cavalleria rusticana«, »Glumač«, »Aidec« s Šimenecem)

Operi »Cavalleria rusticana« in »Glumač« sta se decembra t. l. ponovno pojavili na ljubljanskem odru v dokaj novi zasedbi. Obe deli spadata v tako zvaní železni repertoar vsakega gledališča, saj sta najboljša pred-stavnika zgodnjega verizma. Njega kompozitorno smer je pokazal Puccini že nekaj let pred premiero obeh omenjenih del s svojo malo zapaženjo opero »Le villice, brez vpliva pa ni bil Verdjev genialni tip dramatične opere »Othello«. S tem, da sta opustili Wagne-rejev mističizem in glasbeno filozofiranje in da sta gleda stopnjevanje, zgoščenega, vprav naturalističnega izraza radikalnejši od Verdijeve zrele stvariteljske dobe, zadostja-ta obe operi že dandanes okusu publike, kaj-ti gledališko občinstvo si pač mnogo bolj želi vnanjega efekta, kakor pa koncertna publika. S tem svojim nazibom gledališko občinstvo soodloča pri sestavi repertoarja in obe ope-ri žanjeta še vedno obilo priznanja, kljub popolnoma drugemu idealom današnje glas-be in umetnosti sploh.

Pri zasedbi vlog je imelo operno vodstvo — zlaet: v »Cavalleriji rusticana« — sreč-

no roko. Glasovno izvrstno razpoloženemu g. Francelu želimo, da svoj bleščeči tenor kma-lu izoblikuje do vseh fines in dinamičnih slo-pen, za kar ima vse pogoje. G. Janko je podal Alfija z njemu lastno odtelhtanos-jo in ustvaril pevsko in igralsko skladen lik premišljene močastosti, nasproti vihravemu Turiddu. Gdč. Gausova je izvrstno pogodila Lolo, ga Spanova pa je kot nesrečna mati Lucija z umerjeno gesto popolnoma zadostila svoji ne baš hvaležni vlogi. Omenjenim se je to pot pridružila kot Santuzza prvič gdč. Olga Oljdekop in v nemali meri pripomogla k velikemu uspehu. Izdelan in premišlje-nost sta odliki njene igre, ki išče kriterija v neposrednem izrazu melodije in besedila. Da se je marsikaj zdelo morda pretirano, bo vzrok delno v mimični manj izrazitih so-igratelj. Glasovno se gdč. Oljdekopovi par-tija Santuzze priljeza kar najbolje. S svojo voluminozno srednjo in visoko lego zajema brez vsakršnega napora in rezkosti ves av-dijorij, tako da je užitek poslušati njen sve-ž, temno pobarvani timbre. Le nizki prsni register zahteva še mnogo paznje in izde-lanosti. Vsi sodelujoči z zborom in dirigem-tom vred so bili deležni toplega priznanja tudi med dejanjem.

»Glumač« so vsekakor muzikalno zanimi-

APARATI „INGELEN GEOGRAPHIC“

pokažejo na zemljevidovi skali ime in mesto postaje, ki jo sprejemate. Ti aparati so pravi čudeži preciznosti, selektivnosti in glasbene dovršenosti. Veliki moderni zvočniki dajo poln in mehak glas.

Zahtevajte ponudbe od

„RADIO“

reg. zadr. z o. z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in žetivne se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajate znamk! L.e. če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v z...nakah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, tavek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Prodajalko

za delokatese, iscem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31650-1

Služkinjo

katero tudi kula, isčem 1. januarja. Verstevska ul. 57. Mirje, levo od tobačne tovarne. 31687-1

Tapetnik

dober dekorater, lobi stalno službo. — Tapetništvo »Zaključek«. Ljubljana. 31695-1

Raznašalko

za svedilarno, sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31704-1

Službe išče

Vesaka beseda 50 par, davke 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Inteligentna gospa verzirana v vseh pisarniških in blagajniških poslih, nemški korespondent, stenografija in in konverzacija (romski), sprejme primerno službo. Gre tudi kot hišna kraljica ali gospodinja k starejši dami ali gospodu. Lorber, Karadžićeva 10. 31689-2

Natakar

star 25 let, govori slovensko in nemško, išče mesto plačnega. Cenj. ponudbe pod »Trene« na podružnico Jutra Maribor. 31706-2

Pouk

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Diplomirani filozof inštruirati dijake francosko, nemško in ostale srednjošolske predmete, zlasti nize šolce vestno in z uspehom. Inštruiral bi event. tudi za hiano. Ceneje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Diplomiran filozof«. 31480-4

Oblacila

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Črno suknjo dobro ohranjeno, za moškega moškega, prodam. — Sv. Petra cesta 48. 31615-10

Glasbila

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Klaviar zamenjam za črn pianino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sk. Loka«. 31691-26

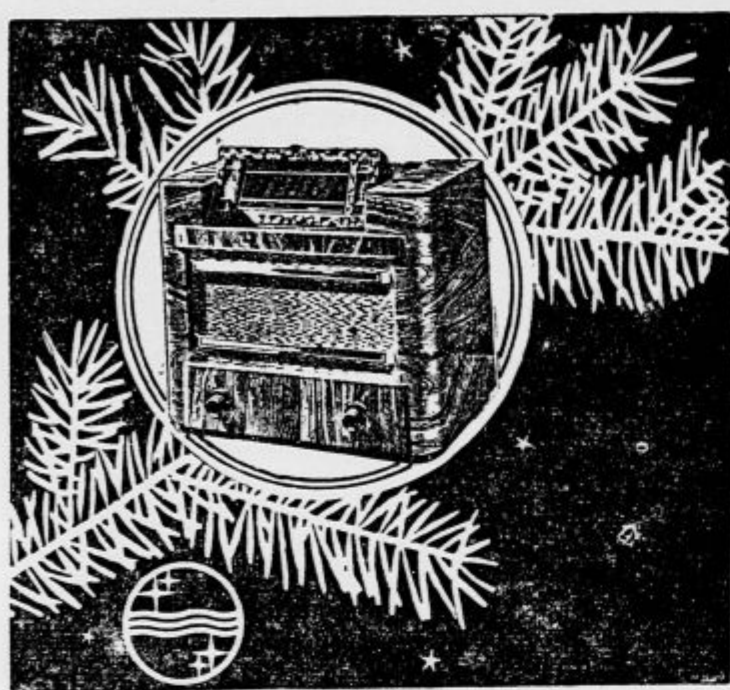
Avto, moto

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Osební avto dobro ohranjen, 4-5 sedež. al. Fiat 322, poceni prod. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31684-10

Med mestom

in deželo posreduje Jutrov mali oglašnik

ZA BOŽIČ

že za Din 90.— mesečno dar za uso obitelji.

Javite nam svoj naslov, pa Vam brez obveze nakupa predvajam naš največji

PHILIPS RADIO

iz simfonijske serije

A. SUTTNER — Ljubljana, ALEKSANDROVA C. 6.

Kupim

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Klavirske note koncertne in operne, kupim. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjeno«. 31692-7

Briljantne uhane

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uhanje«. 31686-7

Izgubljeno

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Zapestno uro moško, sem izgubil od Ceda do Poljske ceste. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 31682-38

Našla se je kuverta

z napisom »Gabrijela«, dvigniti: Metel. Selenburgova 3. 31700-28

Samo kratak čas!

-JARA- čevlji

Sv. Petra cesta št. 20

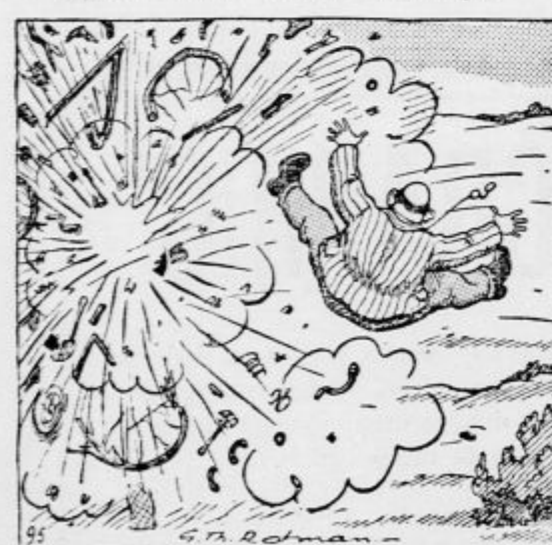
Prodajamo ca 2000 parov po Din

45.— 65.— 85.— 98.— 125.—

Samo kratak čas!

G. Ph. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

95

Z nebrzdano hitrostjo je drevilo kolo po gozljavi, baš mimo topov. Ker je bil gospod Kozamurnik v primeri s širno gozljavo zelo majhen, ga niso takoj opazili. Bum! je počil strel. Granata je prižvižgala Kozamurniku pod noge — in njegovega kolesa ni bilo več! Od zračnega pritiska je siromak najprej odletel v višavo, nato pa v sedečem položaju cepnil na tla.

Oroslav Ljubljana Dolenec Wolfova 10

Parni stroj

od 200 do 250 HP na paro od 300 C in 15 atmosfer z generatorjem od 2x220 V. Istosmerne struje v dobrem stanju kupim. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Parni stroj 15«.

Posest

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, stavbišča, vinogradi in sa dovajski gospodove ter za okrožen del Attemsovega veleposvetstva Vprašati: Ing. Mikšlu O. Brežice. 307-20

Posestvo

obstoječe iz enonadstropne hiše s trgovskim lokalom, s lepim vrtom, gospodarskimi poslopji in nekaj stavbenimi parcelami, takoj naprodaj v Ribnici na Dolenjskem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31680-20

V sredini Trbovelj naprodaj enodstropna hiša, razen lep vrt in sadovnjak. Potreben kapital Din 20.000. Poizve se v pisarni »Zora« Trbovlje. 31675-20

Soboda

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Opremljeno sobo s posebnim vzhodom, oddam z vso opremo. — Gostilna Gradiška 13. 31690-20

2 opremljeni sobi s posebnim vzhodom, oddam; večjo takoj, manjšo 1. januarja v Civil-Metodovi ulici 197. desno. 31685-33

Sobo z dvema posteljnima, najmanjši tudi s brano in z vso opremo, takoj oddam. Sv. Jakoba trg 5. 31693-33

V sredini mesta oddam za dve stalni osebi lepo sobo s zajtrkom, perilom ter razveljavilo po Din 300. Grčar. Koroška 57. 31694-23

Manjšo sobo opremljeno, vhod s hodnika takoj oddam. Rožna ulica št. 19. 31697-23

Sobo v centru, oddam na mesec, no 350 Din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31690-33

Razno

Beseda 1 Din, tavek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

ZIMSKE SUKNJE boljše vrste Hubertus nepremojljiv 250 Din, perilo in vsa praktična oblačila nudi po reklamnih cenah PRESKER, Sv. Petra c. 14.

INSERIRAJ V »JUTRO«

Najslajša in najboljša krepljena pijača je

BERMET-VINO,

črna iz Fruške gore, Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specialiteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora

OPOZORILO!

Radi preselitve se prodaja za polovično ceno

samo še 10 dni

v skladišču Tyrševa c. 41

(Nasproti Sv. Krištofa)

razne damske plašče, blago za plašče in kostume, ter krzno vseh vrst. HITITE — IZRABITE PRILIKO CENENEGA NAKUPA!

Umri je naš dragi in edini sin

DIDI

Pokopali smo ga včeraj ob pol 5. uri popoldne. Prosimo tihega sožalja. V LJUBLJANI, 16. decembra 1936.

Rodbini:

Svetozar Hribar—Sladonja

Zima, zima ...

Ostanki

mariborskih tekstilnih tovarnov

brez napak, pristno-barvni. »Paket Serija A« za moško, žensko, posteljno, namizno-perilo in rjuhe; »Paket Serija B« vsebina 15—21 m dobro uporabljenih ostankov prvovrstnih touringov, flanel za pljame in barchentov za obleke ter »Paket Serija Z« z vsebino 3 m blaga za zimsko suknjo ali ženski plašč, moško obleko ali damski kostum poštine prosto samo Din 121.—. Dalje novi specijalni paket »Original Kosmos D« z vsebino 19 do 25 m najfinjših pljanov flanel, modnih barchentov za obleke in bluze ter toplega moškega in ženskega spodnjega perila. Ta paket Din 148.— vse poštine prosto. Neposredno vzemem nazaj in zamenjam. Naročite, dokler je še zaloga pri

RAZPOŠILJALNICI »KOSMOS« MARIBOR, Dvorkova cesta št. 1

Nabavite si še Vi

lep akvarij s tropičnimi ribicami za Božič.

R. BELOSEVIC, Zagreb, Dežmanova 3.

Premog

2951 PREMOG DRVA in KARBO-PAKETI IV. SCHUM Dolenjska cesta

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Radio

Sreda, 16. decembra

Ljubljana 12: Slavnostne pevke pojo na ploščah. — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Plošče po željah. — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura; Stara kamena doba v Sloveniji (prof. Srečko Brodar); — Ročna dela: Kako si naredimo jasilce (g. Zdravko Omerza). — 18:40: Razacionalizacija industrije (g. Avgust Kuhar). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura; O socialnem in pokojniškem zavarovanju (Djordje Djordjević iz Beograda). — 19:50: Uvod v prenos. — 20: Prenos opere iz Ljubljani. V odmorih: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmak). ter napoved časa, vreme, poročila in spored. Beograd 17:20: Orkestralni in pevski koncert. — 20:10: Havajske kitare. — 20:30: Humor. 21:30: Plesni komadi na ploščah. — 22:20: Komorni koncert. — Zagreb 17:15: Otroška ura. — 20: Prenos opere iz Ljubljane. — 22:30: Laska in plesna muzika. — Praga 19:20: Harmonika. — 19:40: Zvočne slike. — 21: Jirakova simfonija št. 2 v F-duru. — Varšava 19:20: Laska godba orkestra. — 20: Plošče. — 21: Chopinove klavirske skladbe. — 22:15: Koncert orkestra. — 23: Plošče. — Dunaj 12: Plošče. — 16:05: Instrumentalna glasba. — 17:05: Sodobni avstrijski skladatelji. — 19:30: Avstrijska glasbena središča. — 20:50: Simfonični koncert: skladbe Čajkovskega. — 21:35: Laska glasba. — 22:20: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 18: Ura pestre glasbe. — 19: Zvočna igra. — 19:30: Božične pesmi. — 20:45: Mladinski koncert. — 21: Operna glasba. — 21:30: Prenos iz Rima. — 22:30: Laska in plesna muzika. — München 18: Koncert solistov. 19: Nabožna glasba. — 20:45: Pester glasbeni program. — 21:30: Kakor Berlin. — 23: Koncert orkestra. — Stuttgart 18: Pester glasbeni program. — 19: Zvočna igra. — 20:45: Koncert Schubertove glasbe. — 22:30: Laska in plesna muzika. — 24: Nočni koncert.

Četrtek, 17. decembra

Ljubljana 12: Vsakemu svoje (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Razne zborovske pesni (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Kon-

cert Radio orkestra. — 18:40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura; Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19:50: 10 minut zabave: Včeraj in danes prizorček (g. Vinko Bitenc). — 20: V svetu božiča: Orgelski koncert učencev mvg. Stanka Premra (prenos iz stolnice). — 21: Koncert slovenske glasbe (Radio orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Citarški trio »Vesene«. Beograd 17: Mladinska ura. — 18: Narodne pesmi. — 20: Koncert vojaške godbe: Weberjeve skladbe. — 22:20: Orkestralni koncert — Zagreb 17:15: Koncert orkestra. — 20: Prenos iz Beograda. — 22:20: Plesna muzika. — Praga 18: Kantata. — 19:30: Prenos Weberjeve opere »Carostrelce«. — 22:25: Laska in plesna muzika. — Varšava 19: Orkester in solisti. — 19:45: Violinske in klavirske skladbe. — 21: Poljske pesmi in ples. — 21:20: Glasba Wienawskega. — 22:15: Ples. — Dunaj 12: Orkester. — 16:05: Koncertna akademija. — 17:25: Tirolske božične. — 17:35: Zbori za advent in božič. — 19:30: Koncert pevkega zbora in solistov. — 20:05: Plošče. — 20:20: Spevoigra. — 22:20: Arie in pesmi. — 23: Plesni orkester. — Berlin 18: Plošče. — 19:15: Beethovenove klavirske skladbe. — 20:10: Plesni večer. — 22:30: Prenos iz Stuttgarta. — München 18: Koncert orkestra. — 19: Nadaljevanje koncerta. — 20:10: Prenos iz Berlina. — 23: Skladatelji iz Augsburga. — Stuttgart 18: Koncert godbe na pihala. — 19: Pogledi na minulo olimpijado. — 20:30: Venček lepih melodij. — 24: Nočni koncert.

NARODNA

TISKARNA LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Učinkuje z bliskovito naglico v 3 dneh snežno beli zobje s penečo se pasto

BOTOT